

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1903

1903. Možete početi da špijate
budućnost. Nebo Evrope stare, znate,
malo je mutno. Da mu više mutnoće daju
Kruppove fabrike u Essenu dimnjake uspravljaju.
(Tako smisao za novac osjećaj krivnje rodi.)
Pa ipak, iz Londona više dima dohodi,
iz pune dima sobe gdje boljševici, uz previjanu
strast, menjševicima na ruskom psuju nanu.
Glede Slavena: mjesni dobroželatelji kralja
i kraljicu ucmekali su u Srbalja.
Više slikari Whistler, Gauguin, Pissaro nisu međ nama.
Svoju Zonu kanala iznajmljuje nam Panama.
Dok svojim curama se uz *baj-baj* i zdravo smiju,
Tomiji isplovljavaju da zgrabe Nigeriju
i u koloniju britansku da je pretvore:
dosad, jedne je nacije zločinstvo od svih gore
da niti prijatelj, ni dušmanin ti ne dođe.
Moj otac rodio se. I Evelyn Waugh takođe.

Čovjek godine, gordo kazujem ovu priču,
dva su čovjeka. Braća. Oni, skupa, ističu
dvije glave, četiri noge, četiri ruke – što vodi
k njinoj ptici koja s četiri krila se rodi.

(Braća Wright)

“Mi smo Orville i Wilbur Wright.
Naše ime prosto rimuje se s ‘flight’!
I to je razlog djelimično bio
što odlučismo praviti avion.
Oh, nema ljudi, samo vjetar, gore!
Gradovi: ko slog tiska. Blješte gore,
vijugaju rijeke, al tip najnovijeg
bombardirao bi no sletio prije!”

*Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 28.
decembar 2020.*

TRUBE JUTRA

Trube jutra u sjanju
Sviraju, u blistanju
Livade s lednom rosom;
 Opet se pribire zora
Ko zlatnih činela sudar
Nebo rastire svuda
Svoje flote, i Sunce
 Visi sa obzora.

Ljubavi gdje nemade,
Tu sve što je bez nade
I drži me van sna, krhko
 I nestalno je; jer nije
Nikad s toliko blîsta,
Tako nijemo ništa,
Niti nezemno tako,
 Zemlja rađala prije.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25. decembar 2020.

RUBOVI VREMENA

Na rubovima se
vrijeme tanji.
Vrijeme što bješe
gusto i ljepljivo
ko jantar što koči
namjere kao pčele
prestaje ih grabiti.
Zujanje počinje,
očito dolazeći
tek otpozadi. Žamor
zahtjevā sada,
dok vrijeme se pljošti.
Jarka lepeza stvari što
takmiče se da se dese,
blistave i nužne
poput riba kad mora
povlače se.

Kay Ryan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 21. decembar 2020.

LJUBAVNA PJESMA LUDE DJEVOJKE

“Zatvaram oči i mrtav svijet je čitavi;
Dižem kapke i svijet sav ponovo se rodi.
(Mislim da napravih te u svojoj glavi.)

Zvijezde ishode da otplešu valcer, crven je i plavi
odsajaj njin, i svojeglavi mrak u galopu stiže:
Zatvaram oči i mrtav svijet je čitavi.

Snih da činima me u krevet stavi
Pjevaš mi smetenoj, i ljubiš do ludila.
(Mislim da napravih te u svojoj glavi).

Plam pakla slabi, a Bog s neba se strmoglavi:
Izlaze serafini i ljudi što Vrag ih vodi:
Zatvaram oči i mrtav svijet je čitavi.

Maštah da vratićeš se ko nekoć što objavi,
No ja starim i ime u zaborav ti hodi.
(Mislim da napravih te u svojoj glavi.)

Bolje da voljeh olujnu pticu: kad proljeće doplovi.
One bar gromovito dolete nazad.
Zatvaram oči i mrtav svijet je čitavi.
(Mislim da napravih te u svojoj glavi.)

Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 18. decembar 2020.

STVARI KOJE SU LJUDI NAPRAVILI

Stvari koje su ljudi napravili probuđenim rukama
i udahnuli im meki život
budne su od godina prenesenog dodira i sjaje se i dalje
dugo godina.
I zato su neke stare stvari divne
još tople od života zaboravljenih ljudi koji su ih napravili.

*David Herbert Lawrence (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
14. decembar 2020.*

ISPITIVANJE NA VRATIMA UTROBE

Ko posjeduje ovo mršavo malo stopalo? Smrt.
Ko posjeduje ovo čekinjasto lice koje izgleda opaljeno? Smrt.
Ko posjeduje ova pluća što još rade? Smrt.
Ko posjeduje ovaj korisni sloj mišića? Smrt.
Ko posjeduje ovu neizrecivu hrabrost? Smrt.
Tko posjeduje ovaj upitni mozak? Smrt.
Sav ovaj nered krvi? Smrt.
Ove oči minimalnog učinka? Smrt.
Ovaj opaki mali jezik? Smrt.
Ovu povremenu budnost? Smrt.

Dato, oteto, ili zadržano do suđenja?
Zadržano.

Ko posjeduje cijelu kišnu, kamenitu zemlju? Smrt.
Ko posjeduje sav prostor? Smrt.

Ko je jači od nade? Smrt.
Ko je jači od volje? Smrt.
Jači od ljubavi? Smrt.
Jači od života? Smrt.

Ali ko je jači od smrti?
Ja, očevidno.
Prolazi, Vrane.

Ted Hughes (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 11. decembar 2020.

BOGINJA

„Ona u čijoj službi laskanjem
prolazilo je moje vrijeme,

čije sam ime znala, ali ne njeno lice,
naletje na mene gdje ležim u Dvorcu Laži!

Bacila me kroz sobu, i
zatim iz jedne u drugu (udarajući u zid,
odbijajući se – do posljednjeg
ljepljivog zida – otržući se od njega
počupah kosu!)

sve dok nisam ležala
izvan spoljašnjih zidova!

Tu na hladnom zraku
ležeći nepomično gdje me njena ruka hitnula,
okusih blato koje poštrcalo mi je usne:
sjemena šumska bila su u njemu,
spavala su i nicala! Okusih
njenu moć!

Šutnja se odazivala mojoj šutnji,
šuma se probijala iz sna
između mojih prstiju zaronjenih.
Zagrizoh sjeme i ono progovori na mom jeziku
o danu koji je sijao već među zvijezdama
u vodenom zrcalu nizija,

a vjetar koji se diže pomrsio je svjetla:
prošla je blizu mene u povratku iz susreta,
ona što me otrže od sparnih soba

bez koje ništa
ne cvjeta, ne zrije, ne spava kad za to je sezona,
bez koje ništa
ne govori vlastitim jezikom, već vraća
laž za laž!“

*Denise Levertov (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
7. decembar 2020.*

FLORIDA

Država najljepšeg imena,
država što pluta u bočatoj vodi
pridržavana mangrovim korijenjem,
što dok je živo nosi oštrige u grozdovima,
a mrtvo posipa kosturima bijele močvare,
istačkane kao da su bombardovane
zelenim humcima
kao starim đuladima kroz koja klija trava.
Država puna dugih ptica, nalik slovu S,
plavih i bijelih,
i neviđenih histeričnih ptica što jurišaju u visoke

tonove na skali
svaki put sa izlivom srdžbe.
Grimizne tangare posramljene svojom drečavošću,
i pelikani čiji je užitak igrati lakrdijaša,
koji uplovljavaju iz zabave na jakim strujama plime
među ostrva mangrova
i stoje na pješčanim sprudovima sušeći svoja
vlažna zlatna krila
u večerima obasjanim suncem.
Goleme kornjače, bespomoćne i blage,
umiru i ostavljaju školjkaste oklope na plažama,
i svoje velike bijele lobanje sa okruglim
očnim šupljinama
dvaput većim od čovječijih.
Stabla palmi klepeću na jakom povjetarcu
kao kljunovi pelikana. Tropska kiša se spušta
da osvježi plimom obujmljene
nizove školjki što blijede:
Jovovu suzu, Kinesko pismo, rijetku Junoniju,
šarene pektine¹ i Gospine Uši,
poredane kao na sivom dronjku trulog katuna,
suknji sahranjene indijanske princeze;
ovim monotona, beskrajna, uleknuta obalska
linija fino ukrašena.

Trideset ili više strvinara kruži sve niže i niže
nad nečim što su primijetili u močvari,
u krugovima nalik vrtložnim pahuljama sedimenta
što tonu kroz vodu.
Dim iz vatri u šumama filtrira fine plave otopine.
Na panjevima i mrtvom drveću čađ je kao crni somot.
Komarci
idu loviti pjevajući svoja okrutna obligata.
Poslije mraka, svici crtaju kartu neba u močvari
dok mjesec ne izađe.
Hladno bijela, ne blistava, mjesečina je grubo-mrežasta,
a bezbrižna, pokvarena država je sva u crnim pjegama
predaleko odvojenim, i ružno bijelim najubogija
razglednica same sebe.

Poslije mraka, močvare su čini se nestale.
Aligator, što ima pet različitih dozivanja:
prijateljstvo, ljubav, parenje, rat i upozorenje –
cvili i govori grlom
indijanske princeze.

Elizabeth Bishop (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4. decembar 2020.

STRŠLJEN

Užarena igla
visi iz njega, on upravlja njom
kao da je kormilo, on će
ući u kuću na bilo koji način
a onda će udarati od prozora
do stropa, zujeći i tražeći te.
Ne spavaj jer on je tamo umotan u zavjesu.
Ne spavaj jer on je tamo ispod police.
Ne spavaj jer želi zašiti tvoju kožu,
želi da uskoči u tvoje tijelo kao čekić
ekserom, ne spavaj on ti želi ući
u nos i napraviti transplantat, on želi, ne spavaj
on želi pokopati tvoje krzno i napraviti

gnijeздо od noževa, on želi uklizati pod tvoj
nokat i zagurati trn, ne spavaj
on želi popeti se iz toaleta kad sjedneš na njega
i napraviti dom u stidnim dlakama ne spavaj
on želi da uđeš u njega kao u mračnu vatru.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 30. novembar 2020.

233

Unutra – Lampa stalno gori –
Jer ulje Sluščad dosipa –
Za revni Fitelj i fosforni
Trud njegov – ne mari pak!

Rob – zaboravi – da napuni –
Lampa i dalje zlatni lije
Sjaj – nesvjесna da ulja nema –
Da Roba više nije –

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. novembar 2020.

ŽIVOTU

O, živote osušena lica,
Umoran sam od pogleda na te,
Tvog ogrtača što za tobom se vuče i hromog ti hoda,
I tvojih usiljenih šala!

Znam šta ćeš kazati o Smrti, Vremenu, Sudbi –
To već dugo znam, isuviše dobro znam,
Šta to sve za mene znači.

No, zar se ne možeš čudno,
Gizdavo prerusiti
I praviti se, bar jedan ludi dan,
Da je Zemlja Raj?

I ja ću se s tobom tiho
Pretvarati sve do večeri;
I možda ću se, u toj međuigri,
Praviti da ti vjerujem!

Thomas Hardy (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 23. novembar 2020.

REZAČI SJEMENA

Izgleđaju stotine ljeta daleki. Brueghele,
Prepoznaćeš ih ako ih mognem dočarati.
Kleče pod živicom u polukrugu
Iza vjetrobрана vjetar se probija.
Oni su sjekači sjemena. Nabori i vijuge
Lisnog izdanka su na sjemenim krompirima
Zakopanim pod slamu. S vremenom napretek,
Oni rade polagano. Svaki oštri nož ide
Lijeno, poloveći svaki korijen koji se raspada
Na dlanu ruke: mlječni sjaj,
A, u središtu, tamni vodeni žig.
O, kalendarski običaji! Pod žutećom
metlom iznad njih, napravite friz
Sa svima nama tu, našim anonimnostima.

Seamus Heaney (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. novembar 2020.

SMRT & SLAVA

Kad umrem
nije me briga šta će se desiti s mojim tijelom
bacite pepeo u vazduh, bacite ga u Ist River
sahranite urnu u Elizabeti u Nju Džerziju, groblje B'nai Izrael,
Ali ja želim veliku sahranu
Katedrala Svetog Patrika, crkva Svetog Marka, najveća sinagoga
na Menhetnu
Prvo, tu je porodica, brat, nećaci, bodra stara Edit maćeha 96,
Tetka Hani iz starog Njuarka,
Doktor Džoel, bratućeda Mindi, brat Džin jednook jednouh, snaha
Plavuša Koni, pet nećaka, polubrača & sestre njihova unučad,
kompanjon Peter Orlovski, pazikuće Rosental & Hejl, Bil Morgan –
Zatim, utvara uma mog učitelja Trungpe Vajračarija, Gelek Rinpoče,
tu je Sakjong Mifam, Dalaj Lama budni, u slučajnoj posjeti Americi,
Sačitananda Svami
Šivananda, Dehorahava Baba, Karmapa XVI, Dudjom Rinpoče,
Katagiri & Suzuki Rošijevi fantomi
Bejker, Vejlen, Dejdo Luri, Kvong, krhki Sjedokosi Kaplo Rošis,
LamaTarčen –
Zatim, najvažnije, ljubavnici duže od polja stoljeća
Tuceta, stotine, više, stari momci ćelavi & bogati
Mladi dečki koje nedavno sretoh u postelji gole, gomile iznenađenih
što vide jedni druge, bezbrojni, intimusi što razmjenjuju uspomene
„On me naučio da meditiram, sad sam stari veteran hiljadudnevnog
duhovnog utočišta –“
„Svirao sam muziku na peronu podzemne, nisam gej, ali volio sam ga
on je volio mene“
„Pružio mi je više ljubavi u 19-toj nego iko potom“
„Ležali bi pod pokrivačima, ćaskali, čitali moju poeziju, grlili se
i ljubili trbuh uz trbuh obuhvativši rukama jedan drugog“
"Uvijek sam u njegov krevet ulazio u gaćama & ujutro su ležale na podu"
"Japanac, svagda je želio namjestiti majstoru moju zadnjicu"
"Pričali smo svunoć o Keruaku & Kasadiju sjedjeli u pozama Bude
zatim spavali u njegovom krevetu "s ladicama".
"Činilo se toliko mu je potrebna ljubav da bi bilo sramno ne učiniti
ga srećnim“
"Bio sam usamljen, nikad prije gol u krevetu ni s kim, on je bio tako nježan,
moj stomak je drhtao kad je prelazio prstom po njemu, pupku i spuštao se k
bedrima – "
"Ja bih samo ležao zatvorenih očiju dok bi me on ustima & rukama oko pasa
dovodio do svršavanja"
„Dobro je pušio“
I tako bilo je trača o ljubavima iz 1948, duh Nila Kasadija pomiješan

s puti i mladom krvlju iz 1997
i iznenađenosti – Ti takođe? Mislio sam da nisi peško““
„Nisam, ali Ginzberg je izuzetak, iz nekog razloga me zadovoljavao."
Zaboravio sam jesam li ispravan, gej, peder ili čudan, bio sam svoj,
nježan i drag za poljubiti u vrh glave, čelo, srce & dno stomaka,
trbuh, kurac, jezikom mi je golicao stražnjicu"
„Volio sam način kako je recitirao 'I čujem za leđima stalno sve bliže / krilata
kočija vremena stiže'1, glave zajedno, oko do oka, na jastuku – “
Među ljubavnicima jedan zgodan momak vrluda pozadi
"Išao sam na njegova predavanja o poeziji, 17-godišnji momak,
nosio poruke u njegov stan bez lifta, zaveo me, nije htio, doveo me do
svršavanja, otišao sam kući, nikad ga više nisam vidio nikad nisam ni htio..."
"Nije mu se mogao dići, ali volio me“, "Čist starac," "Htio je biti siguran da sam
prvi svršio"
Ta gomila vrlo iznenađenih i gordih na svečanom mjestu počasti – Onda pjesnici &
muzičari – grandže grupe momaka sa koledža stare rok-zvijezde Bitlsi vijerni
pratioci gitarista, gej dirigenti klasike, nepoznati kompozitori visokog džeza,
trubači u bluz stilu, crni geniji gudačkog basa narodni svirači na dobru tamburinu,
usnoj harmonici mandolini citri sviralama & kazuima
Zatim, italijanski umjetnici romantični realisti školovani u Indiji
mističnih šezdesetih,
Kasni fovisti toskanski slikari-pjesnici klasični crtač nadrealistički nadobudni
drznici iz Masačusetsa sa ženama s Kontinenta, siromaštvo crtanka gips akvarel
majstori iz američkih provincija
Zatim gimnazijski nastavnici, usamljene irske bibliotekarke, nježni bibliofili,
gomile za seksualnu slobodu, armije štaviše, gospođe oba pola
"Sreo sam ga desetine puta, nikad se nije sjećao mog imena, volio sam ga u svakom
slučaju, pravi umjetnik"
"Slom živaca poslije menopauze, humor njegove poezije spasio me
od bolnice za samoubice"
Šarmantan, genije suzdržanog ponašanja, prao je sudoper, suđe
u Budimpešti gost u mom stančiću bez lifta jedne sedmice"
Tisuće čitatelja: "'Urlik' je izmijenio moj život u Libertivilu, Illinoj"
"Vidio sam ga kako čita na Pedagoškoj akademiji Monkler odlučio
postati pjesnikom – "
"Oduševio me, počeo sam kao garažni roker, pjevao sam svoje
pjesme u Kansas Sitiju"
"Poslije 'Kaddša' plakao za sobom i živim ocem u Nevada Sitiju"
" 'Očeva smrt' utješila me kad je sestra umrla u Bostonu 1982“
"Čitao sam šta je rekao u političkom časopisu, šokiralo me shvatio
da ima i drugih nalik meni”
Gluih i nijemi bardi rukom potpisuju brze blistave geste
Zatim novinari, sekretarice urednika, agenti, portretisti i fotografi
amateri, rok-kritičari, kultivisani radnici, istoričari kulture dolaze
Da nazoče historijskom pogrebu

Suprefanovi, stihoklepci, stariji Bitnici, Mrtve Glave, lovci na autograme,
istaknuti paparaci, inteligenti-smetenjaci
Svi su oni znali da su bili dio "Istorije", osim pokojnika,
koji nikad nije točno znao šta se dešava čak ni dok je bio živ

*Allen Ginsberg (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 16. novembar
2020.*

ZAPADNOM SVIJETU

Sirena zapjeva i od dvorca se visokoga
I štapa pastirskoga Evropa okrenu. Dana
Tog tri su karavele preko čudnoga okeana
Jedrile ka Kitaju, zastave kapetana
Razvijale se diljem zaliva meksičkoga.

Pamteći naše oce s olupinama njenim,
Učinili smo isto u mladim nam danima:
Prođosmo morem od Palosa gdje, njima
Prispjelim, ukaza se žal – golem tim malima
Palubama – što ime čekaše u tišini.

Blaga Kitaja nikad nisu nadjena, znamo.
U ovoj Americi, divljini gdje se čuje
Sjekira koja zvukom samotnim odjekuje,
Svaki naraštaj radi da posjeduje
I grob po grob mi tle civiliziramo.

*Louis Simpson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. novembar
2020.*

OČE, KOJI JESI NA NEBESIMA

moj je otac bio praktičan čovjek.
imao je ideju.
vidiš, moj sine, rekao je,
ja mogu isplatiti ovu kuću u svom životu,
onda je moja.
kad umrem ostaviću je tebi.
sad ti u tvom životu možeš steći kuću
i onda ćeš imati dvije kuće
i ostavićeš te dvije kuće svome

sinu, i on u svom životu steče kuću,
onda kad on umre, njegov sin –
shvatam, rekao sam.
moj je otac umro pokušavajući da ispije
čašu vode. pokopao sam ga. solidan
sanduk od mahagonija, poslije pogreba otišao sam
na konjske trke, sreo visoku svijetlu meleskinju, poslije
trka otišli smo u njezin apartman na
večeru i slatkiše.
prodao sam njegovu kuću oko mjesec zatim.
prodao sam njegov auto i njegovo pokušstvo
i razdao sve njegove slike osim jedne
i sve njegove tegle s voćem
(pune voća ukuvanog u vrućini ljeta)
i predao njegova psa u prihvatilište.
dva puta sam se našao s njegovom ljubavnicom
ali ne dospjeh ni dokle
i ostavih se toga.
prokockao sam i propio novac.
sad živim u jeftinom stanu u Hollywoodu
i iznosim smeće da snizim stanarinu.
moj je otac bio praktičan čovjek.
udavio se čašom vode i
uštedio na bolničkim računima.

*Charles Bukowski (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 9. novembar
2020.*

SILET

Kad vidim ovo crno mastilo kapati
Besmrtno iz mog besmrtnog pera - vaj!
Zašto zbog onog što mislim uopšte stati?
To što bih slučajno rekla sadrži dosta, znaj.

Dovoljno je to što smo nekoć se spojili;
I kakve svrhe ima to u stih da stane?
U jesen, imamo li proljetno vrijeme, ili
Maj sabiremo u sjevernovjetrene dane?

Dovoljno je to što smo nekoć se spojili;
Šta ako vjetar protiv kiše se okreće?
Dovoljno je to što smo nekoć se spojili;

Vrijeme, što to vidje, obrnut opet se neće;

I ko smo mi, sa tim zadnje namjere znanjem,
Da sutrašnjicu mučimo zavještanjem!

Ezra Pound (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 6. novembar 2020.

LIJEPA ZAROBLJENICA

Čudno je da to još ne osjećam.
Gomilanje oružja s obje strane jarka čini rat
izvjesnim poput izlaska sunca
Ali ja ne osjećam njegovo približavanje.
Bila su dva, biće i treći, koji će se voditi
s kakvim oružjem? Ovim koje mi isprobavamo i gomilamo.
I nakon svake probe zemlja
Na tom i tom mjestu postaje nenastanjiva. Ne smijemo
ih isprobavati previše, suviše su smrtonosna,
Mi ih skladištimo. Kad bi se naša i njihova
Ispalila u istom trenu ona bi zarazila elemente i
razorila cijelu zemlju. Suočili bismo se se s opštim
umiranjem,
Ali pričekaj, za deset godina mira imaćemo toga i više.
Misliš li da ih nećemo upotrijebiti? Kad je velika nacija
u nevolji – kad je velika nacija u opasnosti da bude
osvojena
Ona će upotrijebiti čitav arsenal.
I tako – budi spreman da umreš. One koje udari promaše,
Zrak i voda će ih otrovati. Oni koji prežive,
Njihova djeca će biti umiruća čudovišta.
Odavno mislim da nas je previše –
Je l' ono tri hiljade miliona? – to će nas regulisati.
Žalim lijepu zemlju
Kojom vlada takav gospodar kao što je ljudska rasa. Ako, dakle,
izumremo poput dinosaura, lijepa
Planeta će biti tim sretnija.
Ona nije ukroćena, ona plače služeći,
divno joj čelo pognuto do ljupkih koljena –
Ili se to ona smije? Dobra joj sreća.
Ali, ovaj fantastični treći svjetski rat i samouništenje:
Čudno da ih još ne osjećam. Ta misao je logična
Ali ne i intuitivna: ne vjeruj joj.
Međutim – ako ne ovako – Bog će naći druga sredstva.

Mučna čovjekova rasa, o, lijepa planeto,
besmrtna nije.

*Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 2. novembar
2020.*

BILO KO JE ŽIVIO U LIJEPOM KAKO GRADU

bilo ko je živio u lijepom kako gradu
(s gore lebdećim mnogim zvonima dolje)
 proljeće ljeto jesen zima
 pjevao je svoje ne plesao je svoje da.

Žene i ljudi (i mali i sitni)
ni za kog nisu marili
sijali su svoje nije žnjeli su svoje isto
sunce mjesec zvijezde kišu

djeca su naslućivala (ali tek malo njih
mala dok su bila zaboravljala bi dok su
rasla jesen zimu proljeće ljeto) da ih
niko ne volješe više i više

kad dosad i drvo s listom
ona se nasmija radosti mu uzviknu mu bol
ptica snijegom i u kretnji i mirovanju
bilo čije bješe sve njoj

Neko oženi svakoga svoga
otplaka njihov plač i otplesa ples
(spavanje bdijenje nadu i onda) rekoše
svoje nikada spavahu svoj san

zvijezde kiša sunce mjesec
(i samo snijeg može početi da objašnjava
kako su djeca kadra zaboraviti da se sjete
s toliko gore lebdećih mnogih zvona dolje)

jednoga dana bilo ko umre i računam
(i niko se sagnu da mu poljubi lice)
vrijedni narod sahrani ih jedno kraj drugog
malo pomalo i bješe uz bješe

sve po svemu i duboko uz duboko
i više i više sanjaju svoj san
niko i bilo ko zemlju do aprila
želi duhom i ako sa da

Žene i muškarci (i dong i ding)
ljetu jesen zima proljeće
žanju što posijaše i odoše odakle dođoše
sunce mjesec zvijezde kiša

*Edward Estlin Cummings (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
29. oktobar 2020.*

INFELICE

Strašna vojvotkinja i on brzo su hodali,
Nasmiješio se odveć kratko, lice mu
 blijedo pijesku nalik.
Uskočio je u taksi kad je vidio da dolazim,
Ostavljajući samu mene sa ličnim saznanjem,
On me voli toliko, u mome srcu pjevanje.
Kasnije u klubu kad sam ga nazvala iste večeri,
Rekli su: Ser Pacov je na večeri, na večeri, na večeri.
Ne, gospođo, nije ostavio poruku,
 kako rječito mu je ćutanje,
Voli me neizrecivo mnogo, u mome srcu pjevanje.
Karte za Pullman su tu, za Pariz, ja čekam,
Upravo zvoni telefon, i glas slugu njegovu:
U Škotsku su, njegovi birači, pozvali ser Pacova.
(Ah strašna vojvotkinja, ali on me voli najviše)
Najveći užitak do kraja, ali u mom je srcu pjevanje,
Jedne noći je došao, četiri pred svitanje,
Popeo se polako gore, stao kraj moga kreveta,
Mili dragi, leži kraj mene, prehladno je za stajanje
Dok govoriš, i on legne kraj mene,
 lice mu kao pijesak,
On je u snu ljubavnom, u mome srcu pjevanje.
Spavao je tiho tiho, ujutro sam ga morala probuditi,
I budan gundao je: ja sam došao samo na spavanje,
Riječi su tako slatko okrutne, koliko me duboko voli,
Kažem ih sama sebi, u mome srcu pjevanje.
Sada sunčev sjaj jača, deset je ujutru. Tako

Plašljiv je u ljubavi, samo mu treba staviti na znanje.
On moje malo je čedo, i kako može doći
ako ga ne zovem,
Napisaću i sve mu reći, uzimam pero i pišem:
Volim te toliko, u mom je srcu pjevanje.

Stevie Smith (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 26. oktobar 2020.

REČE PJESNIK PSIHOANALITIČARU

Moj posao su riječi. Riječi su nalik ceduljama,
il novčićima, il još bolje, ko pčele su što se roje.
Priznajem da me dotuku samo izvori stvari samih;
Kanda riječi ko mrtve pčele u potkrovlju se broje,
otkačene od njihovih žutih očiju i krila suhих.
Uvijek moram zaboraviti kako zna jedna riječ
da izabere drugu, upristoji treću, dok ne bih dobila
nešto što je moglo biti rečeno...
ali nije.

Vaš posao je paziti na moje riječi. Ali ja
ne priznajem ništa. Radim najbolje, na primjer,
kad mogu da pišem pohvalu automatu za kockanje,
one jedne noći u Nevadi: kad opisujem kako za magični glavni
dobitak, na sretnom ekranu uz zveket iskaču tri zvona.
No ako kažete da je to nešto što to nije,
tad postajem slaba, sjećajući se kako su mi se činile ruke
čudne i smiješne i pune
svog tog lažnog novca.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 23. oktobar 2020.

OMETANJE

Pošto sam odsjekla svoje ruke
i porasle mi nove

nešto za čim su moje bivše ruke čeznule
došlo je i tražilo da bude ljuljano.

Pošto su moje iščupane oči
uvenule i porasle mi nove

nešto za čim su moje bivše oči plakale
došlo je tražeći da bude ožaljeno.

*Denise Levertov (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
19. oktobar 2020.*

PASTORALA

Mali vrapci
skakuću okretno
po pločniku
svađajući se oštrim glasovima
oko onih stvari
koje ih zanimaju.
Ali mi koji smo mudriji
zatvaramo se u sebe same
na ovaj li onaj način
i niko ne zna
da li mislimo dobro
ili zlo.

Međutim,
starac koji sakuplja
pseći izmet
ide po slivniku
ne podižući pogled
i njegov hod
dostojanstveniji je od
hoda episkopalskog sveštenika
kad prilazi propovjedaonici
nedjeljom. Te stvari
zapanjuju me da nemam riječi.

*William Carlos Williams (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
16. oktobar 2020.*

AMERIČKOM PJESNIKU KOJI JE UPRAVO UMRO

Boston Sunday Herald samo tri retka ima
Nezamjetnog tiska o tebi čiji je znao duh
Pjevati pohvale imaginarnim vinima,
I umro od prave stvari, ili bar tako čuh.

Odoše i drugi ugledni, koje mnogo manje njih je zaboravilo,
Apotekar, ljubitelj Davanja, prodavac uz sniženja,
Vjerovnik, razni mešetari: odoše s ovog gnjilog
Oporezivog svijeta u viši standard življenja.

Komforno je predgrađe gdje čitam da ti umrije,
Sliježe se kašasto ljeto, uz zijevanja jaka
Nedjeljnih očeva što u krevetu svaki do kasno gnjije,
I uz "ššš" prskalica sa malih svih travnjaka.

Hoće li prskalice za tobom brojanice suza liti?
Duboki zamrzivači otopiti se tebe žaleći?
Hoće li studebakeri mjenjače polomiti
Iz garaže se svake sirenom muklom glaseći ?

Neće. Utonulo u ljeto, i omamljeno svako,
Predgrađa u san smrtni tonu dublje, i mada
San im je čvršći otkad umro si ti, nekako
To je i dobro jer svoj dah ti štediš sada.

Richard Wilbur (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 12. oktobar 2020.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1902

1902. Ide u godine one
koje su blage i mirne. Otkrivaju hormone
žlijezdu secirajući. A kad ga jednom otkriše
hormon ne nestaje nikada više.
Burski rat s deset hiljada mrtvih okončan.
Drugdje, nude dobri Evropljani
željezničke lance plemenitom divljaku.
Roda ostavlja u persijskome kupušnjaku
svežanj sa etiketom "Homeini". Narod Grka, Srba, Hrvata
i Bugara za vratove se hvata.
Bez obzira na to, Claude Monet mostove slika.
U SAD stanovnika

ima oko 76
miliona: svima seks dat jest
da loše utiču na današnje kirije naše.
Plus Roosevelta za predsjednika izabraše.

Piscu A. K. Dojlu da bude čovjek godine čast
pripade. Predmet njegova velikog rada
jesu privatni detektiv i doktor trbušast,
i pas, katkada.

(Ser Arthur Conan Doyle)

“Zamislite najgore: podsvijest je vaša
tupa ko vaša svijest. Vi, duša, plemenita veoma,
da napravi švajcarski sir od vaše lobanje, maša
se lugera. Bolje je da uzmete moj roman
o baskervilleskom hrtu! Lijekom
tim spasiću šaku vaših moždanih ćelija
i ojačati vaše snove. Jer vrijeme i nekog
drugog to prosto ubija!”

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 9. oktobar 2020.

SAMOSAJALJENJE

Nikad ne vidjeh da divlje stvorenje
žali samo sebe.
Mala ptica će pasti s grane namrtvo smrznuta
A da se nikad nije sažalila nad sobom.

*David Herbert Lawrence (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
5. oktobar 2020.*

STALJIN

Na vjetrovima, stabljike škripe kao ljudske stvari:
živica od loze i žbunja – tri ili četiri
vrste, vinov list, begonija i joha;
arabeska su, nesavršena i živa,
stotine preliva zelenog, one najtamnije nijanse
skoro crne, najbjelje naličje lista zamalo bijelo.

Država, kad bismo mogli vidjeti kroza zid,
satkana je od propadljive vegetacije.
Staljin? Šta ga je potaklo da se ko kandžama
uspentra uz drvo moći –
s milionima zaoranim sa usjevima koje su gajili,
i prisnim mu ljudima što poumiraše kao pauk-ženik?
Veliki trbuh mogao je variti jedino uspjeh.
Što ga je uzdiglo
bješe neobična strast da lomi ikonu,
da se šali okrutno, ozbiljno, i da bude – on lično.

Robert Lowell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 2. oktobar 2020.

TUŽALJKA

Slušajte, djeco:
Vaš otac je umro.
Od njegovih starih kaputa
Napraviću vam žaketiće,
Napraviću vam pantolice
Od njegovih starih hlača.
U džepovima ima stvari
Koje običavaše tu stavljati,
Ključeva i penija
Posutih duvanom;
Dan će dobiti penije
Da ih čuva u banci,
Ana će dobiti ključeve
Da njima lijepo zvekeće,
Život mora ići dalje
Mada dobri ljudi umiru;
Ana, jedi svoj doručak,
Dan, uzmi svoj lijek,
Život mora ići dalje,
Samo zaboravih zašto.

*Edna St. Vincent Millay (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
28. septembar 2020.*

BJE LI DOBA

Bje li doba kada plesači s gudačima
U dječjim su cirkusima jade stišavali?
Bje doba kad su mogli nad knjigama plakat
Al vrijeme im posla svoju larvu na trag.
Pod lukom neba nisu sigurni. U ovom životu
Najsigurnije je ono što nikad ne saznamo.
Pod neboznacima, onima bez ruku
Najčistije su šake i, ko što avet lišena srca
Biva jedina neranjena, tako i slijepac najbolje vidi.

*Thomas Dylan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
25. septembar 2020.*

SEKVOJE

Planine se kreću, rijeke
hitaju. Ali mi smo nepomične.

Imamo misli džinova –
oblaka, i u noći zvijezdā.

I imamo imena – grlena, groteskna –
Hamet, Og – imena bez slogova.

I umiremo, jedna po jedna, naše korijene
izgrizli su miševi. I padamo.

I prespore smo za smrt, i mijenjamo se
u kamen. Ili pak prebrze,

kao svijeće koje gore. Džinovi
su usamljeni. Čekale smo dugo

nekoga. Ali čekamo, naravno
nekoga na čiji dodir

naše grane će se svinuti, i ruke
nas će sakupti; jedan duh

kome smo svijetle kao grmlje gloga.
O, ako postoji pjesnik

nek dođe sad! Mi stojimo nad Pacifikom
kao velike neudate cure

okrećemo u rukama zvijezde i oblake
razmatrajući kome se svidjeti.

*Louis Simpson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
21. septembar 2020.*

KOPANJE

Između prsta i palca desnog
Počiva zdepasto pero, kao pištolj podesno.

Pod mojim prozorom čisto i oštro zvoni
U pjeskovitu zemlju ašov kad roni:
Moj otac, kopa. Gledam dole

Kako mu se napregnuta zadnjica, između cvjetnih lijeha,
Saginje nisko i diže – dvadeset godina udaljeno,
Povijajući se u ritmu među krompirskim brazdama
Gdje je kopao.

Gruba čizma udobno smještena na uhu ašova, drška
S unutarnje strane koljena je čvrsto upolužena.
Iskorijenio je visoke pramove, zarinuo svijetlu oštricu duboko
Da raspe nove krompire koje smo skupljali,
Voleći njinu hladnu tvrdoću u rukama.

Boga mi, starac je umio raditi s ašovom.
Baš kao i stari mu.

Moj djed je kopao više treseta u jednom danu
Nego bilo koji čovjek u Tonerovom ritmu.
Jednom sam mu odnio mlijeko u boci
Traljavo začepljeno papirom. Uspravio se
Da pije, onda se odmah bacio na busenje,
Uredno ga zasijecao i rezao i bacao
Preko ramena, idući sve dublje i dublje
Do dobrog treseta. Kopanjem.

Hladni vonj krompirovog humusa, šljapkanje i pljeskanje

Gnjecavog treseta, kratki zasjeci oštrice
U živo korijenje bude se u mojoj glavi.
Ali ja nemam ašov da slijedim ljude poput njih.

Između mojih prstiju
Počiva zdepasto pero.
Kopaću njime.

*Seamus Heaney (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
18. septembar 2020.*

SVI TVOJI KONJI

Recimo kada kiša
ne može te
više omokriti
ili izvjesnu
misao ne možeš
produbiti a ipak
opet je misliš:
pogriješio si
u brojanju. Veći
iznos
nije više
veći iznos.
Bio je
kolaps; možda
u noći.
Poput sloma
u vodi (koja se
ne može slomiti
naravno). Svi
tvoji konji
provalili su van sa
svim tvojim konjima.

Kay Ryan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 14. septembar 2020.

DUBLINSKA

Okrećenim bočnim ulicama,
Gdje svjetlost je kao od kalaja,
A popodnevena izmaglica
Pali svjetla u radnjama
Iznad vodiča za trke i krunica,
Prolazi sprovod.

Mrtvačka kola su naprijed,
Ali iza njih slijedi
Četa uličarki
U širokim cvjetnim šesirima,
S puf rukavima,
I haljinama do članaka.

U vazduhu je velika dobrohotnost,
Kao da odaju počast
Nekome ko im bješe drag;
Neke poskakuju par koraka,
Vješto pridrživajući suknje
(Neko plješće u ritmu),

A i velika tuga također.
Dok se dalje kreću
Neki se glas čuje kako pjeva
O Kitty, ili Katy,
Kao da je to ime nekad značilo
Svu ljubav, svu ljepotu.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 11. septembar 2020.

ROD

za Baileyya

Bili smo isprepleteni u crvene prstenove
Krvi i samoće prije
No što je prvi snijeg pao
Prije no što su blatne rijeke oplodile oblake
Iznad prašuma, a
Muškarci trčali goli, plavi i crni
Obeskoženi u toplim zagrljajima

Kraljice od Sabe, Eve i Lilith.
Bila sam tvoja sestra.

Ostavio si me da prisilim strance
Na ulogu braće, iznuđujući
Poreze koje nikad nisu bili
Dužni ili ikad mogli platiti.

Borio si se da umreš, misleći
Da u uništenju leži sjeme
Rođenja. Možda si u pravu.

Sjećaću se šutljive šetnje u
Šumama Juga i dugih razgovora
Tihim glasovima
Što štite značenje od velikih ušiju
Preradoznalih odraslih.

Možda si u pravu.
Tvoj spori povratak iz
Oblasti terora i krvavih
Vrištanja dostiže moje srce.
Opet čujem smijeh
Djece i vidim krijesnice
Rasprskavanje sitnih eksplozija
U arkanzaskom sumraku.

Maya Angelou (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 7. septembar 2020.

PERO I PUŠKA

Nikada ovo nalivpero ne uzimam u ruke
Da me ne progone jednog goluba muke.

Ono grebe o strahu koji on ćutio je.
Umirao je skoro dva dana. S krivnje moje.

Moj drug je Glupko dobio vazdušnu pušku. Mili
Još ježnja kroza me od tog što njom smo uradili.

Mama mu je kupila kad mu tata preminu.
Ko pomoć, mislila je, da tata ne fali sinu.

Tu stvar je najviše želio. Prvo je opalio
Dva-tri put, ali to je svagda promašaj bio

goluba na njegovom dimnjaku, nikad ni blizu, tako
daleko da ptica i dalje mirna ostade. Nakon

tog ja pokušah i uspjeh – početnikova, znači,
sreća – baš prvim hicem, da zgodim, na neki način.

Pao je u oluk tako da se vidjeti nije
Mogao, osim kandži što su grebale crijep.

Strugale su vazdan, svunoć, i do dana sljedećeg,
do popodnevnog čaja, te kandže smirit se neće.

Bio sam dovoljno mlad da plačem. I više, zatim,
nikada neću zanimanje za pušku pokazati.

Odrastoh u uvjerenju da pero jače je, mada iz onih
dana zvuk kandži što grebu i dalje me progoni.

Ovim perom što struže poput njegove sve tuplje
kandže pedeset il više ljeta sam zaokupljen.

Tony Harrison (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4. septembar 2020.

ODLAZAK

Dok daleka oproštajna muzika tihne i slabi,
I velike lađe režu nabujalo more –
Sve se polako smanjujuć ka sivoj crti mora –
A svaki veći crveni dimnjak blijedi,

Oštri osjećaj odvajanja preovladava
I oblikuje nedavni dugi hod vojnika?
U riječi koje kao da stalno isto pitaju:
“Koliko dugo još, o zavađeni Teutoni, Slaveni, Gali,

Mora vaše gnjevno rasuđivanje iskorištavati živote poput ovih
Što su ko marionete u ruci koja im upravlja? –
Kada će razumnija, mekša uređenja
O kojima sanjamo, upravljati svakom gordom zemljom,
A rodoljublje, što nalik Bogu će postati, neće više

Robovat carstvima nego će obujmiti zemlju i mora?”

Thomas Hardy (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 31. august 2020.

BRAMA

Ako misli koljač crveni da kolje,
Il ako zaklani misli zaklan da je –
Tanane načine ne znaju najbolje
Kojim vladam, stvaram snova, dalje dajem.

Za me je daleko i smetnuto blizu;
Jedno su te isto i sunce i sjene;
Jave mi se bozi što iščeznuli su;
Sramota i slava jedno su za mene.

Loš je račun onih koji izostave
Mene, i kad sa mnom lete, ja sam krila;
Ja sumnjač i sumnja, ja sam pjesma slave
Koja se iz usta Bramina izvila.

Mnogi bog moćni je boravišta moga
Željan i za svetih Sedam zalud žeda;
Ali ti, smjerni pokloniče boga!
Nađi me i nebu okreni si leđa.

*Ralph Waldo Emerson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
28. august 2020.*

STADO

*Izračunato je da je za svaki primjerak
Gutenbergove biblije...bilo potrebno
300 ovčijih koža.
- iz jednog članka o štamparstvu*

Mogu ih vidjeti satjerane u tor
iza kamene zgrade
gdje je smještena tiskara,

i gdje se sve vrpolje tražeći

malo prostora
i sve izgledaju isto

da bi bilo gotovo nemoguće
izbrojati ih,
i niko ne zna

koja će odnijeti vijest
da Gospod je pastir –
onu o ono malo stvari za koje već znaju.

Billy Collins (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. august 2020.

VARIJACIJE NA LJETNJEM DANU

I

Govori o galebovima koji lete
U svijetlom plavom zraku nad tamno
plavim morem.

II

Muzika više nego dah, ali manje
Nego vjetar, pod-muzika kao pod-govor,
Ponavljanje nesvjesnih stvari,
Pismena stijene i vode, riječi
Vidljivih stihija i naše.

III

Stijene grebenja su pasje glave
Koje se promiseću u ribe i skaču
U more.

IV

Zvijezdo nad Monheganom, atlantska zvijezdo,
svjetiljko bez onog ko je drži, ti plutaš,
Ti si takođe nošena, uprkos svom kursu;
Osim ako u tami, blistavo okrunjenoj,
Nisi želja, ako postoji želja,
Ili predznak želje koja je bila,

Jedan od predznaka želje koje je bila.

V

Lišće mora drhti i drhti.

To bješe drvo koje je bilo otac.
Mi sjedimo pod njim i pjevamo svoje pjesme.

VI

Hladno je biti vječno mlad.
Doći do tragičkih obala i talasati se,
U safiru, oko kamenja suncem izbijeljenog,
Bilo bi, za starce, vrijeme van njihovog vremena.

VII

Jedan vrabac vrijedi hiljadu galebova,
Kad pjeva. Galeb sjedi na vrhu dimnjaka,
Ruga se biserki, izaziva
Vranu, podbadajući na razne načine.
Vrabac se sveti onako, bez namjere.

VIII

Vježba u razgledanju svijeta.
Na motiv! Ali kad se gleda more
Kao da se improvizuje, na klaviru.

IX

Taj naoblačeni svijet, uz pomoć zemlje i mora,
Noću i danju, kad je vetar i kad je mirno, proizvodi
Sve više noći i dana, više oblaka, više svjetova.

X

Promijeniti prirodu, ne samo ideje,
Pobjeći iz tijela, pa osjećati
Ta osjećanja koja tijelo zaobilazi.
Osjećanja prirode oko nas:
Tako čamac osjeća kad siječe plavu vodu.

XI

Sada, mačji repak na Pemaquidu
Smotan na vrućini, srebrom je ukrašen
I hladan. Mjesec slijedi sunce kao francuski
Prevod nekog ruskog pjesnika.

XII

Posvuda stabla smreka sahranjuju vojnike.
Hugh March, vodnik, crvenokaputaš, ubijen

Sa svojim vojnicima, iza Stražarnice.
Posvuda stabla smreka sahranjuju stabla smreka.

XIII

Pokrij more pješčanom ružom. Napuni
Nebo isijavanjima
Morske pjene. Nek sva so nestane.

XIV

Riječi dodaju našim čulima. Riječi za svjetlucanje
Škrljca, drhtanje trave,
Arahnin omotač mrtvog drveća,
Jesu oko koje se širi, mnogo jače.

XV

Posljednje ostrvo, i njegovi žitelji,
Oboje slični, razlikuju plaveti
Sve dok ne bude razlika među vazduhom
I morem jedino u ljupkosti,
U predmetima, tako bijelim ovdje, bijelim tamo.

XVI

Kruži i kruži zvono vode
I kruži i kruži voda sama
I ono što je vrhunac njenog kretanja,
Zvono svoje kupole, zaštitnik zvuka.

XVII

Prolaze kroz vrata i kroz zidove
Ti što nose balzam, njegov poljski miris
Podobe borja što nose san u san.

XVIII

Niska plima, voda ravna, sparno sunce.
Vide se najdublje sjenke što se valjaju.
Damariscotta da da du.

XIX

Jedan dječak pliva ispod čabra, jedan sjedi
Na vrhu. Ura, čovjek-čamac dolazi,
U liku čovjeka-za-sve, urednijeg od Napulja.

XX

Može se gotovo vidjeti bronza u njenom sijanju,
Ne sasvim. Magla je svjetlosti bila što je crvenilo
Vatri. I njen glavni jarbol bio je istanjen do ničeg,
Bez kolebanja i milimetar u mjeri
Biseri na njenoj ogradi činili su se uhvaćeni u prozirnosti.
Nije još izbio sat da se bez straha skoči.

Wallace Stevens (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 21. august 2020.

VELIČANSTVO BOGA

Svijet je ispunjen veličinom Boga.
Razasjaće se ko blist tresene folije;
Pribire se u veličinu, ko talog gnječenoga
Ulja. Za prut njegov što ljude briga nije?
Pokoljenja su hodila, hodila; srpženo sve je
Trgovinom; smućeno, sve kuluk uprlja, stoga
I nosi ljudsku mrlju, vonj ljudski ima: tle je
Golo sad, obuvena, osjećaj nema noga.
Uprkos svem, Priroda još istrošena nije;
Duboko u stvarima živi najbescjenija
Svježina, i premda Zapad crn zadnja svjetla krije,
O, jutro, na smeđem rubu k istoku, izbija –

Jer Sveti Duh je na tebi, svijeni svijête,
Naležen, toplih grudi, s krilima što svijéte.

Ted Hughes (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. august 2020.

VALCER MOG TATE

Malog dječaka da omami
Mogao tvoj bi dah viskijem;
No ja se ko smrt za te jamih:
Lak takav valcer bio nije.

Skakali smo dok lonci svi ti
Nisu spuznuli sa police
U kujni: nije odmrštiti
Moglo se mojoj majci lice.

Ruci gdje je ležala moja
Unakažen zglob prsta bješe;
Na svaki tvoj kriv korak, pojas
Tvoj kopčom desno uvo mi češe.

Po glavi ritam lupaš mi sa tim
Dlanom što se stvrdnu od blata,
Do kreveta me otplesa zatim,
Dok ti se još za košulju hvatam.

*Theodore Roethke (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
14. august 2020.*

ŽIVLJENJE

Plamen u listu i travi
tako zelen da se čini
svako je ljeto posljednje ljeto.

Vjetar duva, lišće
drhti na suncu
svaki dan posljednji dan.

Crveni gušter
tako hladan i tako
lak za uhvatiti, sanjivo

miče tananim nožicama
i dugim repom. Držim
šaku otvorenu da može da ode.

Svaki tren posljednji tren.

Denise Levertov (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10. august 2020.

PREMA MORU

Draga, ti misliš: to je ljubav, a to je ponoćno putešestvije.
Najbolji su oni dolovi i rijeke koje odstrani sila,
dok prigušeno “Oh, dosta, Berni” iz susjednog kupea bije,
no ritam tih napadaja tvoj je upravo, mila.
Za meso kuka! Za red-brick zubala četka,
alias cigare, bezdimne ko ekser koji su zabili!
Ovdje, kao francuski ključevi, gradilišta su rijetka,
i svaki telefon, zakrčljao od beskorisnosti, cvili.
Zalaj radosno, tad, na Clancyja, Fitzgibbona, Millera.
Kako se speluje nesreća – psima je i štampanim slovima stalo.
Ipak, možeš si pričati u zahodu pred ispljuvanim zrcalom,
silovito pustivši vodu i izlazeći čistih revera.
Samo tečni namještaj uspavljuje te, umanjena priliko.
Čovjek ne smije postati veći kad je već jednom naslikan.
Pazi: ono što osta iza nas slabašno je isto toliko
kao i ono što stoji pred nama. Otud sječivo zrenika.

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 7. august 2020.

METAFORE

Ja sam zagonetka u devet slogova,
Slon, nezgrapna kuća,
Dinja što se klata na dvije vriježe.
O rujno voće, slonovačo, fina stabla!
Ova velika se vekna od svog kvasca nadigla.
Tek iskovan novac je u toj debeloj novčarki.

Ja sam sredstvo, pozornica, krava u teletu.
Pojela sam džak zelenih jabuka,
Ukrcala se na vlak s kojeg mi silaska nema.

Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3. august 2020.

PREKO BRDĀ

I sve češće u um vraća se dan onaj
Kad s ruba vidika u kraj novi stupih,
Put – u otvorima nađoh ga: nekada
To u živicama bjehu nogostupi,
Grimiznih oblaka denjak koji hita
Kroz jesenje večer ko beskrajno, tada
I potom, sva krčma primi me naklona,
Svi su bili stranci. Ne znah svoj gubitak
Dok sve to, godinu kasnije, u trenu,
Na ašov oslonjen, ne ugledah, mada
Onkraj crte neba. Skoro mi navada
Bi da te godine oslonjen, zablenu
U to, mislim isto da uradim opet
Na dva dana i noć. Bi pamćenje tada
Zaludno: nemirni potok vratit, popet
Uz vodopad nikad neće se ka tome
Jezeru što mirno, ko u udubljenju
Ključnjače, počiva u skrovištu svome,
Pod glavom planine u šaši i stijenju.

Thomas Edward (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 31. jul 2020.

I SMRT NEĆE IMATI VLASTI NIKAKOVE

I smrt neće vlasti imati nikakove.
Jedno je biti goli mrtvaci i čovjek
Na vjetru i mesec zapadni; kad njihove
Kosti očišćene budu, i kada čiste ove
Kosti odu, imaće kraj lakta i stope
Zvijezdu; ma i poludjeli biće zdravi,
Ma i potonuli u moru dići će opet,
Ma i ljubavnici nestali, neće i ljubavi,
I smrt neće imat vlasti nikakove.

I smrt neće vlasti imati nikakove.
Pod vijugama mora dugo ležeći njima
Umrijeti nije na vjetru; na mučilima
Dok svijaju se i dok pucaju im tetive,
Svezani za točak neće slomljeni biti;
Prsnuće na dvoje vjera im u rukama,
I jednoroga zla će kroz njih proći namah;
Razlomljeni s oba kraja se neće skršiti;
I smrt neće imati vlasti nikakove.

I smrt neće vlasti imati nikakove.
Galebi kreštati neće u uši im više
Niti će da se lomi o morske žale rika
Talasa, a gdje je cvao cvijet neće nikad
Cvijet podizati glavu ka udarima kiše;
Makar bili ludi i kao čavli mrtvi,
Glave likova kucaju kroz krasuljke;
Lome se na suncu dok sunce se ne smrvi,
I smrt neće imati vlasti nikakove.

Thomas Dylan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. jul 2020.

UTAH

Negdje nigdje u Utahu, cesta, i dječak tu je,
s pištoljem u ruci, suze rijetke nijeme teku mu s mukom.
Kraj njega, sjedoglav čovjek sa spuštenom rukom
nespretno preko njegova ramena, govori i pokazuje
u nešto mrtvo, u prašini na zemlji.

Kraj starog parkiranog ševija, dvije žene, motre i govore.
Suknje im vise mlitavo, s kosom maramom obavijenom.
Oko njih, ovce i ograda i grmovi žalfije koji gore
i gore plavim plamenom. U dalji, gdjeno
planine su oblaci, munje su, ali nema i kiše.

Anne Stevenson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. jul 2020.

11. FEBRUARA 1977.

mom sinu Johnu

Devet je godina danas kako si umro.
Još te ponekad viđam u snovima
u bijeloj atletskoj majici i gaćicama,
trčiš, naspram tropskog zelenila.

To kao da je livada izložena
ranom jutarnjem suncu;
nikog drugom nema na vidiku,
mirna šuma čeka na drugoj strani.

Zašto žuriš? Kakva je potreba?
Jadni nestrpljivi dečko, kako već
jednom ne vidiš da si ovu trku
izgubio čak i da trčiš dovijeka?

Tvoj te je najmlađi brat prešao
najzad: on je stariji sad od tebe
i svi naši životi su se razgranali
u značenjima koja ti nikad ne znade.

Pa ipak, oči ti još s radošću plamte,
divota tvog tijela nikad ne svenu –
ponekad nastojim da te slijedim
preko tog zelenila, u sjenu

one velike šume u čijim dubinama
kuće čekaju i životi se žive,
kamo ti žuriš radosno tražeći me,
donoseći poruku koju moram čuti –

ali, prije no se promijenim, moram
podnositi "dane vremena mi dosuđenog"
i tako starim od sebe do sebe
dok me ti čekaš, stalno mlad.

Frederick Morgan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. jul 2020.

AVENIJA

Sad kad smo došli do kraja,
Kušam da se parčad sastave,
Ni ta dalj ništa jasno ne veli.
To je počelo sred polu-sjaja
Dok smo hodali kroz hor zore
Nakon sjedeljke noći čitave,
S kosom, sa golubom iz gore,
Drozd-cikelj uze puža da bije,
A mi za ruke smo se uzeli,
Ko da pred nama leži sav svijet.

Paul Muldoon (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. jul 2020.

TUŽALJKA IZBJEGLICA

Recimo da taj grad ima deset miliona duša,
Neki žive u palačama, neki sred potleuša,
Al nema mjesta za nas, draga, al nema mjesta za nas.

Nekad smo imali zavičaj, mislili da je lijep,
Tvoj će pogled u atlas da ga otkrije.
Mi ne možemo tamo, draga, mi ne možemo tamo.

Na crkvenome groblju raste staro drvo tise,
Lišće joj svakog proljeća obnovi se.
Ne mogu pasoši stari, dragi, ne mogu pasoši stari.

Konzul udara u astal i veli: “Ako
Nemate pasoš, zvanično mrtvi ste svako“.
Ali mi smo još živi, draga, ali mi smo još živi.

Nudeć mi stolac, kad odoh do komiteta,
Vele uljudno da dođem sljedećeg ljeta,
No gdje ćemo danas, draga, gdje ćemo danas?

Na mitingu govornik ustade pa u tiradu:
„Pustimo li ih, hljeb će nasušni da nam ukradu“
Govorio je o nama, draga, govorio je o nama.

Mislim da čujem grom što tutnji nebom cijelim;
To Hitler nad Evropom “Moraju umrijet“ veli:

Mi smo mu bili na umu, draga, mi smo mu bili na umu.

Vidjeh pudla sa jaknom i na njoj pribadača,
I vrata otvorena – unutra da uđe mačak:
Al oni njemački Jevreji nisu, draga, njemački Jevreji nisu.

Oдох u luku, i s mola gledam: u vodi
Ribe plivaju ko da su na slobodi:
Tek deset stopa daleko, draga, tek deset stopa daleko.

Šetam se šumom i gledam ptice sa grane:
Nemaju državnike i poju natenane,
To nije ljudska rasa, draga, to nije ljudska rasa.

Prisnila mi se zgrada tisućukata
S tisuću prozora i sa tisuću vrata
Ni jedna ne bjehu naša, draga, ni jedna ne bjehu naša.

U velikoj ravnici stojim dok snijeg pada;
Tamo-amo ide vojnika deset hiljada:
Traže tebe i mene, draga, traže tebe i mene.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. jul 2020.

712

Jer ne mogoh Smrti da stanem –
On, Smrt, ljubazno stade meni –
Tek smo nas dvoje – i Besmrtnost –
U Kočiji bili smješteni.

Vozismo sporo – On se žuriti
Ne zna – a ja sam ostavila
I poslenost i ljenost svoju,
Takva mu je udvornost bila –

Prođosmo Školu gdje se bore –
Iza časova – mališani –
Prođosmo Žita što nas motre
Prođosmo Zalazak Sunčani –

Il tačnije – On nas – prošao je –
Rosa me studom ispunila –

Jer Haljina mi – Paučina –
A Ogrtač bješe – od Tila –

Stali smo ispred Kuće što se
Ko Oteklina Tla doima –
Krov joj bijaše jedva vidljiv –
Krovni Vijenac – pod Tlom ima –

Od tad su – Stoljeća – a čine se
Kraća nego dan kad naslutih –
Prvi put – da su Konji Glavom
Prema Vječnosti okrenuti –

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10. jul 2020.

MOST ZA NIKUD

Gdje god da su u oblasti Ruapehu posijane,
table upozorenja (obrušavanje kamena,
pad zvijezde, podrigivanje vulkana...) nikle
su na tačnom mjestu. Ljepota pruža otpor!
Niko se zato ni na šta ne odlučuje i ništa se
ne događa sve dok Lilly ne stigne s posla
i ne pokrene stvari u nepoznatom pravcu.

Tako je i došlo do priče o komšiji Franklinu,
doseljeniku iz Indije kojem je zaribalo srce
dok je, zavaljen na kauču, pratio utakmicu
kriketa. Odbačena je moja teorija o nastupu
bola u momentu kad je njegova zemlja dobila
poraz i svi se složismo da laka to bijaše smrt,
jedan blag prelaz koji bi svako poželio.

To me, čovjeka s navršenih šezdeset i nejakih
planova, i dovelo do Bridge to Nowhere, na
pravo mjesto gdje onaj bezbolni pasaž je
moguć. Kao slovo u kurzivu naginjem se
preko betonske ograde. Blag prelaz iz ništa
u ništa.

Milorad Pejić, 6. jul 2020.

STALAKTIT

Da dosegneš tu ljepotu moraš biti strpljiv,
kao stalaktit. Kapati i čekati. I ne ispunjavati
ničija očekivanja. Suzdržljivo dokapati riječi
koje su se prelile iz svijeta koji više ne postoji
u tijelo koje više nije ono što si jednom zadužio.
Ako te otkriju ili ako im se otvoriš, čeka te kraj.
Do tada – samo tihi podzemni rad i strpljenje.
Samo tama i tišina kapanja.

Adin Ljuca, 3. jul 2020.

ROK

Izgužvani komad
smeđeg papira
otprilike dužine

i na izgled obujma
čovjekovog
prevrće vjetar

sporo iznova
i iznova po
ulici kada

pređe preko njega
auto i
zgnječi ga uz

tle. Suprotno od
čovjeka diže se
ponovo prevrće se

na vjetru opet
i opet da bude
kakav je bio prije.

William Carlos Williams (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. jun 2020.

SMRT PRIRODNJAKA

Cijele godine močilo za lan se gnojilo
U srcu opštinske zemlje; zeleni lan, teške glave,
Trulio je tu, pritisnut teškim busenjem.
Svakog dana znojio se na nesmiljenom suncu.
Mjehuri su ugodno grgljali, sjajne muhe su
Tkale čvrstu koprenu zvuka oko tog vonja.
Bilo je tu i vilinih konjica, tačkastih leptira,
Ali najbolje od svega bila je topla debela slina
Žabljih jaja što je rasla kao zgrušana voda
U sjenci obala. Tu bih svakog proljeća
Punio čitave tegle pihastih čestica
I redao ih po prozorskim daskama kod kuće,
Po policama u školi, i čekao i posmatrao dok
Te tačke što rastu ne prsnu u žustro-plivajuće
Punoglavce. Gđica Walls bi nam rekla da
Se tata-žabac zove žaba kreketuša
I da on krekeće a da mama-žaba
Polaže na stotine malih jaja i da je to
Žgadija. Mogao si znati kakvo će vrijeme biti
Po žabama jer su bile žute na suncu a smeđe
Na kiši. A onda jednog dana kada su polja
Vonjala na balegu u travi, ljutite žabe su
Navalile na močilo za lan; provlačio sam se kroz živice
Prema promuklom kreketu kakav ranije nisam
Čuo. Duboki hor je ispunjavao zrak.
Po cijelom močilu žabe s debelim stomacima
Kočoperile su se na busenju; njihovi dugi vratovi
Treperili su poput jedara. Neke su skakutale:
Bućanje i pljusak bili su im bestidne prijetnje. Neke su sjedjele
Uspravno poput granata od blata, s tupim, prdećim glavama.
Zgađen, okrenuo sam se i potrčao. Veliki ljigavi kraljevi
Su bili ondje okupljeni za osvetu i znao sam
Da ako umočim ruku, ona jaja će ju zgrabiti.

Seamus Heaney (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 26. jun 2020.

POPODNEVNI SNIJEG

1

Trava je napol pokrivena snijegom,

Bio je to onaj snijeg koji počne kasno popodne
I sad kućice trave postaju tamne.

2

Kad bih pružio ruke dolje blizu zemlje
Mogao bih zahvatiti pregršti tame!
Tama je svagda bila tu, što nikad nismo zamjećivali.

3

Kako snijeg jače pada to se kukuruzne stabljike više udaljavaju
A ambar se kreće bliže kući.
Ambar se kreće posve sam u oluji što raste.

4

Ambar je pun kukuruza i kreće se k nama
Kao olupina tjerana vjetrom k nama po olujnome moru;
Svi mornari na palubi slijepi su već mnogo godina.

Robert Bly (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 22. jun 2020.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1901

1901. To divno, skromno doba je.
Goveđi stek desetak centi staje.
Kraljica Viktorija mre, al onda Australija
ponavlja njenu siluetu i, inter alia,
pridružuje se Commonwealthu. Na Haitiju, Gogen,
u vlažnim šumama, slika crnopute aktove mnoge.
U Kini, pobuna Boksera ugušena.
Max Planck u svojoj se laboratoriji (još ne na
svom krilu) bavi proučavanjem radijacije.
Verdi umire, takođe. Ali nacije
gorde nam predstavnica gđa Dizni daruje dijete
po imenu Walt, tebi, svijete,
da animira ekran. Van ekrana,
svoju prvu podmornicu porinuo je Britanac.
No crnačkih plesova ili komada Strindbergovoga
ili Freudove Psihopatologije svakodnevnoga
života propustiti smjelo se nije!
A McKinleyja anarhist jedan ubije.

Čovjek godine je Signore Marconi.
On je Italijan, iz Rima.
Njegovo se ime, proročki, rimuje sa “Sony”:
Među njima mnogo sličnosti ima.

(Guglielmo Marconi)

“U Katoličkoj zemlji, gdje je svod plav, a na
njemu oblaci slične anđelskim tragovima,
nekoliko poruka čovjek, tokom dana,
lišenih riječi, ali jasnih prima.
Običan govor ima dosadne domete:
ka daljnjem govoru i nasilju vodi,
namotava se i liči na špagete.
Eto zašto radio rodih!”

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 19. jun 2020.

PORODIČNE STVARI

Raspustila si, sa prozora
U luk svinutih,
Preko rukom klesanog kamena
Tvojih katedrala, vale zlatne kose,

Dok sam ja, vučena za prašnjave pletenice,
Ostavila brazde u
Pijesku afričkih žala.

Prinčevi i običan svijet
Penjali su se preko valova da dohvate
Tvoje nadsvođene budoare,
Dok je sunce, hirovito,
Udaralo srebrnom vatrom iz lanaca
Što čekaju, gdje sam ja bila vezana.

Moji vrisci nikad nisu dosegli
Izvanrednu kulu gdje si
Ležala, rađajući gospodare za
Moje sinove i moje
Kćeri, čopor
Nečistih jazavaca, da potroše

Svoju istoriju.

Umorna sad od života na pijedestalu
Iz straha od letenja
I vrtoglavice, silaziš
I stupaš lako preko
Mojih stoljeća užasa
I uzimaš me za ruku,

Smiješeci se, zovi me
Sestrom.

Sestro, prihvati
Da moram čekati neko
Vrijeme. Dozvoli i da stoljeće
Prašine ispuni
Kolotečine ostale na mom
Žalu u Africi.

Maya Angelou (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 15. jun 2020.

DJELOMIČNA SLIČNOST

Lutkina kosa krije
ko ljusku jajeta lubanju što nježno
pulsira, unutar koje se
crvi u pohotnom nemiru
tiskaju i sliježu ramenima.
Oh, Eileen, moja
velika lutka, tvoja zlatna kosa
nije bila sunčanija od ovog
ljudskog krzna, ali
tvoja je glava bila
blistava u svojoj praznini,
mala čista soba.

Njena topla i rumena usta
govore laži – ona će
vjerovati u njih bude li mogla vjerovati:
njene ljepuše oči
traže pokvarenost.
Oh, Eileen, kako prijatno bješe tvoje ćutanje, i
koja je krepost

sijala u otvaranju i zatvaranju tvoga
domišljatog sljepila.

Denise Levertov (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 12. jun 2020.

CASABIANCA

Ljubav je dječak što stajao je na zapaljenoj palubi
i kušao recitirati: “Dječak je stajao
na zapaljenoj palubi“. Ljubav – sin to je
što zamuckuje deklamaciju stojeć
dok je nesretni brod u plamu nestajao.

Ljubav je tvrdoglavi dječak, brod,
čak i mornari što plivaju, oni
takođe bi htjeli bit na školskoj bini,
Ili imati izgovor na palubi da stoje.
A dječak što gori – ljubav to je.

Elizabeth Bishop (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 8. jun 2020.

REGRUT

Za Jamesa Ballarda Suttona

Egovu županiju je naslijedio
Od onih koji su se o njoj starali kao ratari; imao
Je svo znanje koje je učenje iziskivalo,
Potreban prezir za dobro i loše;

No jednog proljetnog dana njegova zemlja bi oskrnavljena;
Gomila konjanika osorno ga upita kako se zove,
Njihov vođa na drugom narječju saopšti
Da je rat, za što je on kriv,

I mora im pomoći. Pristanak što ga daje
Bje zasnovan na želji za samopotiranjem
Kako ne bi izgubio pravo rođenjem mu dato; hrabar,
Jer ništa ne bi bilo lakše od zamjene,

Što mu ne bi dalo vremena da dalje razmotri

Pojedinosti svog vlastitog poraza i ubistva.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 5. jun 2020.

ANĐEO ČISTE PLAHTE

Anđele čiste plahte, znaš li stjenice? Jednoga
dana u ludnici došle su kao mrlje cimeta
dok sam ležala u koralnoj pećini droga,
stara poput psa, spokojna poput skeleta.
Mali komadići osušene krvi. Stotinu tačaka
na plahti. Stotinu poljubaca sred mraka.
Bijele plahte sa mirisom Cloroxa i sapuna
nemaju ništa s ovom uprljanom noći, ništa sa rešetkama
na prozorima i sa mnogostrukim bravama
i svim remenjem u krevetu, groza potpuna.
Ja spavala sam u svili i postelji što bješe crna i crvena.
Spavah na pijesku, u jesenjoj noći, u plastu sijena.

Znala sam zipku. Ušuškavanje djeteta znala.
Ali u mojoj kosi čeka noć kad sam oskvrnuta bila.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. jun 2020.

ZA DOROTHY

Tačno je da nisi lijepa.
Netačno je da si lijepa.
Puštaš korov da raste kraj duda
A dud raste kraj kuće.
Tako blizu u osobnoj tišini
Vjetrovite noći, češe zid
I pomete dan dok ne zaspimo.

Dijete je to reklo, i čini se da je istina:
“Stvari koje su izgubljene sve su jednake”.
Ali to nije istina. Ako izgubim tebe,
Vazduh se neće kretati, niti će drveće rasti.
Neko će iščupati korov, moj cvijet.
Tišina neće biti tvoja. Ako te izgubim,
Moliću travu da me pusti da zaspim.

Mervin Bell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. maj 2020.

GRCI DOLAZE!

Mali otoci tamo na moru, na horizontu
svako malo bljesnu bjelinom jedra, najavom
nekog dolaska, brodova što plove po ivici mora.

I svaki put to su brodovi, to su brodovi,
to su brodovi Knososa koji dolaze, s jutarnjeg kraja
mora,
to su egejski brodovi, i ljudi s arhajski šiljatim bradama
koji dolaze s istočnog kraja.

Ali to je tek udaljena pjena.
I prekookeanski brod, koji ide na istok,
poput malog kukca što hoda po rubu
ostavlja iz sebe dug pramen tamnog dima
kao smradan trag.

David Herbert Lawrence (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25. maj 2020.

KREMIRANJE

Gotovo da nestaje moj strah od smrti, reče mi moja
dragana,
Kad pomislim na kremiranje. Trunuti u zemlji
Gnusan je kraj, ali zahučati u plamenu - osim toga,
navikla sam na to,
Plamtjela sam od ljubavi ili bijesa tako često u svom životu
Da nije čudo što mi je tijelo umorno, nije čudo što mre.
Velika radost bilo nam je moje tijelo. Raspi pepeo.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 22. maj 2020.

ORFEJ

Čemu pjesma ima da se nada? I pokrenute ruke
Malo dalje od ptica, plahih, divnih?
Biti zbunjen i sretan,
Ili, više od svega, spoznaja života?

Ali lijepi su zadovoljni prodornim zvucima pjesme;
Toplota je dovoljna. O, ako se zima zaista
Protivi, ako slaba snježna pahuljica,
Šta će želja, šta će ples uraditi?

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 18. maj 2020.

JEDNOSTAVAN OSJET STVARI

Nakon što opadne lišće, mi se vraćamo
Jednostavnom osjetu stvari. To je kao
Da smo došli do kraja uobrazilje,
Beživotni u nepomičnom *savoir*.

Teško je čak izabrati pridjev
Za ovu praznu studen, ovu tugu bez razloga.
Velika zgrada postala je malena kuća.
Ni jedan turban ne hoda propalim podovima.

Staklenik nikad nije tako hitno trebao bojenje.
Dimnjak je pedeset godina star i nakrivljen.
Fantastični napor je propao, ponavljanje
U ponovljivosti ljudi i muha.

Ipak odsustvo uobrazilje je
Trebalo i samo biti zamišljeno. Velika bara,
Jednostavan osjet toga, bez odrazā, lišće,
Blato, voda nalik prljavom staklu, što izražava muk

Neki, muk pacova izišlog da vidi,
Velika bara i njena pustoš ljljana, sve to
Trebalo da bude zamišljeno kao neizbježno znanje,
Zahtijevano, kao što nužnost zahtijeva.

Wallace Stevens (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 15. maj 2020.

ANĐEO KUĆA NA PLAŽI I PIKNIKA

Anđele kuća na plaži i piknika, da li pasijans znaš?
Pedeset i dvije karte crvene i crne, a krivica je moja jedina.
Ko stršljensko gnijezdo zuji mi krv. U kuhinji na stolici sjedim,
za stolom postavljenim za jedno. Ista je srebrenina
i čaša i zdjela šećera. Čujem kako mi pluća, kao za operacije,
pune se i prazne. Nikome da kažem jer niko mi ostao nije.

Jednom bjeh par. Bjeh svoj kralj i kraljica, s malo sira
i kruha i rozeom na stijenama Rockporta. Sunčala
jedadred sam se gola, sva mršava i pocrnjela, gledajući
jedrenjake ko igračke kako prolaze, pažnju privlačeći
autobusa punih turista. Nekad sam doručak zvala
najseksepilnijim obrokom u danu. Jednom, na maršu mira

u Washingtonu, hapšenje sam izazvala. Nekoć sam hrabra
i mlada bila i stotine divnih ljudi pritom iznevjerila.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 11. maj 2020.

BORBA ZA JERUSALIM

Čovjeka koji izgleda mrtav
S Budom u osmijehu
S Isusom u raširenim rukama
S Muhamedom u skrušenom čelu
S nogama u paklu
S rukama u nebu
S leđima ka zemlji
Opratila su
Do njegove vječne nagrade
Raspjevana mnoštva
Onog što izgleda da su muhe

Ted Hughes (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 8. maj 2020.

OPASNA ZANIMANJA

Žongleri održavaju šest boca u zraku.
Bacači palica hitaju po šest i osam.

Bacači noža promašuju za dlaku jedni
drugima uši i čelik podrhtava
u drvetu mete.
Bojovnici na trapezu kolutaju se naprijed
i nazad visoko u zraku sa stopalima
djevojke i člancima okrenutim naopako.
Tako zarađuju za život – sve dok ne promaše
jedanput, dvaput, čak i tri puta.
I tako žive od mržnje i ljubavi kao što Cigani
žive u satenskoj koži i blistavim očima.
Da li im se u grobovima laktovi ponekad
koškaju – i trse da bace
poljubac kao odgovor sanjanom aplauzu?
Da li kosti ponavljaju: To je *dobar* čin –
Ovaj put smo imali sreću...

Carl Sandburg (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4. maj 2020.

ZAUSTIH DA KAŽEM

Zaustih da kažem
“Četvrt vijeka”
Ili “trideset godina prije”
O vlastitom mi životu.

Od tog mi zastaje dah.
To je kao kad padaš i dižeš se
U ogromnim lomativim omčama
Kroz prazno nebo.

Sve što ostaje da se desi
Jesu neke smrti (uključujući i moju).
Njihov redosljed, i njihov način,
Ostaje da se saznaju.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. maj 2020.

RIJEKA NIAGARA

Kao da je
rijeka bila
pod, postavljamo
naš stol i stolice
na njoj, jedemo,
vodimo konverzaciju.
Kako ona teče dalje,
zamjećujemo –
mirno, kao da
slike u blagovaonici
bivaju zamijenjene –
prizore što se mijenjaju
duž obale. Mi
znamo, znamo
da je ovo
rijeka Nijagara, ali
teško je sjetiti se
šta to znači.

Kay Ryan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. april 2020.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1900

1900. Svakako, mirna godina.
Niko od vas još nije živ, istina.
“00” vašu odsutnost označava.
Ipak se stvari poprilično dešava.
U Kini, Bokseri bijelce izmlatiše.
A u Rusiji A. P. Čehov piše.
U Italji, Florie Tosce vriska se čuje.
Freud, u Beču, snove rastumačuje.
Slikaju impresionisti, i jošte vaja Roden.
U Africi, Buri love skalpove gospode
britske, ili obratno (koga briga, moj brale?).
I mase McKinleja ovdje opet su izabrale.
Tri su dobre demokratije i četiri velike carevine.
Ostatak svijeta nosi platno oko bedara i mokasine,
govoreći i bukvalno i figurativno.
U Maloj Italiji “Kod Umberta” je divno.
U Velikoj, Umberta Prvog ubiše.
(Ne čita se sve što na zidu piše.)

I, ko znak da se pravi kraj vijeka događa
Friedrich Nietzsche umire, a Luj Armstrong se rađa
da pjesmom “Helou Dolly” pobije velikoga
Švabe nesvetu izjavu o smrti Boga.

Čovjek godine inženjer je, međutim,
a John Browning mu je ime.
On je nešto patentirao. Taj Džon čime
podupire pravo na slavu – treba čuti.

(John Moses Browning)

“Pogledao sam kalendar i vidio
da još stotina godina ima.
Od toga sam malo nervozan bio
jer sam mislio o svojim susjedima.
Pomnožio sam ih stotinu puta, e da
ispadne da je sa svim njima gotovo!
Pa odoh u radnu sobu koja na lipe gleda,
i izmislih dražesno pištoljče ovo!”

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. april 2020.

TEK LJUDI

Pošto smo tek ljudi, zađosmo među drveće
Uplašeni, puštajući svoje slogove da budu blagi,
Iz straha da se ne probude gačci
Iz straha od dolaska
Bez buke u svijet krila i krikova.

Da smo djeca mogli bi se popeti
Da ulovimo zaspale gačce, i ne slomimo granu,
I, nakon blagog uspona
Proturimo glave iznad granja
Da se čudimo neiscrpnim zvijezdama.

Van zbrke, takvim putem ćemo ići,
I čuda koje čovjek poznaje,
Izvan haosa radost će stići.

To je, onda, divota, kazasmo,
Djeca u čudu u zvijezde zablenuća

I to je cilj i to je kraj.

Thomas Dylan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. april 2020.

BUĐENJE

Budim se da spavam i buđenju pristupam sporo.
Osjećam svoju sudbu u onom čega ne mogu da se bojim.
Učim se tako što idem tamo gdje treba da idem.

Mi mislimo osjećanjem. Šta ima da se sazna?
Čujem kako mi biće pleše od uha do uha.
Budim se da spavam i buđenju pristupam sporo.

Od onih koji su mi blizu, koji si ti?
Bog blagoslovio Tle! Hodiću tiho tamo,
I učiću tako što idem tamo gdje treba da idem.

Svjetlost uzima Drvo; no ko će nam reći kako?
Ponizni crv penje se uz vijugave stepenice;
Budim se da spavam i buđenju pristupam sporo.

Velika Priroda ima još jednu stvar da uradi
Tebi i meni, stoga izađi na živahni vazduh,
I divni, uči tako što ideš tamo gdje ideš.

Ovo drhtanje me smiruje. Treba da znam.
Ono što opada jeste stalno. I blizu.
Budim se da spavam i buđenju pristupam sporo.
Učim se tako što idem tamo gdje treba da idem.

Theodore Roethke (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. april 2020.

SJEĆAM SE

Bješe to moja svadbena noć, sjećam se,
Od sedamdeset i tri starac,
Ležao sam sa svojom mlâdom a zagrljaju,
Cura što od tbc izgara.
Bilo je ratno doba i iznad kapa

Nijemci su na Hampsted izvodili posebno težak
Napad.

Što je činilo zbrku gorom, perverzno u tom trenu
Naši bombarderi izbraše da za Njemačku krenu.
Harry, jesu li sudarili se ikada?
Mislim da se to nikada nije zbililo,
Ah, moja mlâdâ, moja mlâdâ.

Stevie Smith (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. april 2020.

POSLJEDNJE RIJEČI MOJE BAKE ENGLSKINJE

Prljavi tanjiri
i čaša mlijeka stajali su
kraj nje na malom stolu
blizu smrdljive neuredne postelje

Izborana i gotovo slijepa
ležala je i hrkala
budeći se s ljutinom u glasu
da traži hranu,

Dajte mi nešto jesti –
Izgladnjavaju me –
Ja sam dobro – neću da idem
u bolnicu. Ne, ne, ne.

Dajte mi nešto jesti!
Dozvoli da te smjestim
u bolnicu, rekao sam
i kada budeš dobro

možeš činiti šta želiš.
Nasmiješila se. Da
prvo ti činiš šta želiš
onda ja mogu činiti šta želim.

Oh, oh, oh! zaplakala je
kad su je bolničari digli
na nosila –
je li ti ovo zoveš

fino me smjestiti?

No duh joj je sad bio bistar –
Oh ti misliš da ste pametni
vi mladi ljudi,

rekla je, ali ja ću ti reći
vi ne znate ništa.
Zatim smo krenuli.
U putu

prošli smo dugi red
brijestova. Gledala ih je
neko vrijeme kroz
prozor ambulantnih kola i rekla:

Šta su sve one stvari
čupavog izgleda tamo napolju?
Drveće? E pa dodijalo mi je
i okrenula je glavu.

*William Carlos Williams (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10.
april 2020.*

STARAČKI DOM

Sve su ograničene, ali svaka ima vlastitu
nijansu štete. One iz elite se mogu obući i upristojiti,
pokretne su s jednim štapom, umiju
pročitati cijelu knjigu ili odsvirati cijele stavke
lakah sonata. (Da, možda je sama njihova
čulna sloboda nesreća njihovog duha: svjesne
onoga što se desilo i zašto, mrze
utučenost s onu stranu suza.) Tu su potom one na točkovima,
prosječna većina, koja trpi TV i, predvođena
blagim terapeutima, učestvuje u grupnom pjevanju; potom
usamljenice koje mrmljaju u Zaboravu, i, najzad,
krajnje nesposobne, besciljne,
beizražajne, besprijekorne poput biljaka
koje parodiraju. (Biljke se mogu obilno znojiti ali se nikad
ne ukaljaju.) No, jedna ih veza sjedinjuje: sve su se
pojavile kad je svijet, iako mnogo toga u njemu bješe naopako,
bio prostraniji, pristaliji za pogledati, a njegovi Starci
sa svojim svjetovnim mjestom i slušateljstvom. Tada je dijete,
zastrašeno Mamom, moglo izbjeći Baki

da ga drugim očima vidi i ispriča mu priču. Danas,
mi svi znamo šta nas čeka, ali njihova generacija
je prva koja se gasi ovako, ne kod kuće već u dodijeljenom im
numerisanom redovnom odjelu, sklonjene iz svijesti
poput neželjenog prtljaga.

Dok se vozim podzemnom
da provedem pola sata s jednom takvom,
dočaravam sebi ko ona bješe u sjaju i veličini svojih najboljih godina,
kad je posjeta o vikendu bila očekivana radost,
ne dobro djelo. Jesam li hladan što želim brzo,
bezbolno uspavljivanje, molim vas, dok znam
da se ona moli, da Bog ili Priroda zaustave njene zemne funkcije?

*Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 6.
april 2020.*

BUĐENJE U NJUJORKU

Zavjese isturaju svoju
volju spram vjetra,
djeca spavaju,
razmjenjujući snove
s anđelima. Grad
se budi vukući se
na rukohvatima podzemne; a
ja, kao uzbuna, budna poput
glasina o ratu,
ležim opružena ka zori,
nezvana i neopažena.

Maya Angelou (preveo Omer Hadžiselimović), 3. april 2020.

DALEKA KIŠA

Ko žene u žalosti s velom do peta
Visoki vitki pljuskovi hode sporo spram sivog
oblaka na dalekom rubu.
Okean je zelen tamo gdje rijeka se uliva,
Mutnosiv između vršaka rtova, ljubičast
gdje žene hodaju.
Šta hoće one? Koga to žale?

Kog junaka prah u urni između dvije ruke
skrivene velom?
Titanka za Titankom gordo
Nosi svoju nježnu veličanstvenu tugu u srcu,
ljepotu izgubljene bitke.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 30. mart 2020.

SANJAH DA SAM U GRADU TAMNOM KAO PARIZ

Sanjah da sam u gradu tamnom kao Pariz.
Stajah sām na pustom trgu.
Noć je drhtala u ljubičastom
Iščekivanju. Na dalekom rubu nešto se kretalo
I grmjelo. U tom svjetlucavom vidiku
Topovi su pumpali boju u nebo.

Tu je bio front. Ali bio sam tu usamljen
Ostavljen iza, napušten od vojske.
Prazan grad i prazan trg
Bjehu moje stanište, moj nemir.
Šljem sa mrvom perjanice,
Puška u rukama, davno zastarjela,
Nosio sam opasač, predug šinjel
I potkovane klincima bakandže, bijahu rutavi.
Bio sam čovjek nezgrapnan ko medvjed.

Nad krovovima gdje se pomaljahu katedrale
Uzvišenim govorom, dva aviona,
Izgubljeni kao ptice, pojaviše se. Zatim su narasli,
Njemački Taube i Njuportski izviđač,
Lovili su jedan drugog prevrćući se u nebu,
Dok se nije jedan zapaljen stropoštao na zemlju.

Ovi ratovi što bjehu tako veliki, zaboravljeni su
Kao egipatski vladari. Moj kolega,
U čijim debelim cipelama stajah, hoćeš li biti začuđen
Što lutaš mojim mozgom četiri decenije kasnije
Kad ja budem u snu lutao kroz tvoj?

Nasilnost života na javi razbija
Red naše smrti: čudni snovi se zbivaju,
Jer snovi su dopušteni kao nikad prije.

Louis Simpson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. mart 2020.

SJEĆAM SE

Oko prvoga su avgusta
nevidljivi insekti počeli
hrkati i bila je trava
kao konoplja žilava
i bila bez boje – ništa više nego
koliko pijesak je obojen
i nosili smo bose noge svoje
obnažene još od dvadesetog
juna i ponekad bismo
zaboravili naviti svoj
budilnik i nekih noći
topao i čist pili bismo džin
iz starih tegli za slatko dok
sunce se spuštalo van vidika
ko crven šešir oboda široka
i jedan dan sam vezala kosu
ozad vrpcom i ti si rekao
da izgledam gotovo kao
puritanska dama i ono
čega se sjećam najbolje jeste
da vrata u tvoju sobu su bila
i vrata od moje.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 23. mart 2020.

ČITATELJKA

Ona se vraća, ovih dana, onim velikim pričama
Što opčaraše njenu mlađahnu dušu. Svjetlo lampe
Sa sjenilom pada joj na vrat napola zasjenjen kovrdžama,
I sad okreće stranicu uz šuštav zvuk.
Eno ih, stupaju opet, siročad čije ruke sežu
Ka rukohvatu kakvom u ovom kamenom svijetu,
Mladi provincijalci koji napokon gledaju
Labirint grada i sići će u njegov,
Ozbiljna djevojka, još jednom, koja hoće plemenito da živi,
Lukava, koja da se uda tako teži,

Mladić što za slavom žudi, i onaj drugi
Koji breme traži. Znajući, kao što ona zna,
Šta će se s njima zbiti na krvavom polju
Ili u toskanskom vrtu, može biti da ponekad
Ona vidi njinu prvu i posljednju prirodu odmah,
Poput kakvog boga kome sve vrijeme je sada.
Ili, budući da je i sama već toliko živjela, možda
Ovog puta ih sreće mudrijeg oka,
Zapažajući kako je Julienova proračunata glava
Od početka suviše odvojena od srca.
No, pravo je tu čudo da ona,
Uprkos tome što možda zna za posljedice,
I dalje opčinjena ide na sljedeću svijetlu stranu
Ko kakva Nataša na vratima balske dvorane –
Uhvaćena u tok stvari ma gdje one išle,
Sa slijepim ushitom bivstvovanja, još spremna
Da životom u život uđe i do kraja ih isprati.

Richard Wilbur (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. mart 2020.

NIZOZEMSKA LJUBAVNICA

Hotel gdje odlasci su važniji no dolasci,
bar po knjizi mu glavnoj.
Oktobarska kiša, mokrim kohinurima urešena,
Miluje što preosta od mozga ogoljena.
U toj zemlji što zbog rijeka položena je vodoravno
Pivo miriše po Njemačkoj, i galebova ima
u zraku: liče na stranice s prljavim uglovima.
S tačnošću mrtvozornika u prostorije zora
Ulazi, na rebra radijatora
hladnog prislanja uši: ispod nule je klima.
Zagrobni život negdje početi mora.
Shodno tome, anđeoske vitice
postaju plavlje, hladnu i gospodsku bjelinu dobija
koža, dok posteljina, očajno, sred praonice
podrumske već se spiralno svija.

Josif Brodski (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 16. mart 2020.

PRVA SMRT U NOVOJ ŠKOTSKOJ

U hladnom, hladnom salonu
moja majka je Arthura položila
na odar ispod litografija u boji:
Edward, Princ od Walesa,
sa Princezom Alexandrom,
i kralj George s Kraljicom Mary.
Ispod njih na stolu
stajao je punjeni gnjurac
što ustrijeli ga i ispuni ujak
Arthur, Arthurov otac.

Otkad je ujak Arthur ispalio
tane u njega,
gnjurac nije progovorio ni riječ.
On šuti na svome
bijelom, zamrznutom jezeru,
mramornom stolu.
Njegova prsa su punačka i bijela,
hladna i umiljata;
njegove oči su crveno staklo,
nisu bog zna šta.

„Dođi”, reče moja mati,
„Dođi, svom malom rođaku
Arthuru zbogom kazati“.
Digli su me gore i dali
jedan đurđevak da ga
stavim u ruku Arthurovu.
Arthurov kovčeg bješe mali
kolač poprašen šećerom,
i crvenooki gnjurac ga je gledao
iz svog bijelog, smrznutog jezera.

Arthur je bio vrlo mali.
Bio sav bijel, lutki nalik
još neobojenoj.
Djeda Mraz je baš počeo da ga slika
kako je vazda slikao
Javorov List (Zauvijek).
Počeo je od njegove kose, tek
nekoliko crvenih poteza, i tad
Djeda Mraz baci kist
i ostavi ga bijelim zauvijek.

Milostivim kraljevskim parovima
bilo je toplo u crvenom i u hermelinu;
njine su noge bile dobro omotane
hermelinskim skutima gospođa.
Oni su pozvali Arthura da bude
najmanji paž na dvoru.
No kako može Arhur otići
dok stišće svoj mali đurđevak,
sa očima tako čvrsto zatvorenim
i sa putevima zavejanim u snijegu?

Elizabeth Bishop (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. mart 2020.

PJESMA O LOPTI

Šta je dječak sada, koji je izgubio loptu?
Šta da radi? Vidio sam ju kako odlazi
Veselo poskakujući, niz ulicu, a potom
Veselo preko – eno je u vodi!
Ne vrijedi govoriti, 'O, ima i drugih lopti';
Velika tuga i drhtanje obuzeli su dječaka
Dok stoji ukočeno i trese se piljeći sve
svoje mlade dane dolje u luku gdje mu je
Otišla lopta. Nisam mu htio smetati,
Deset centi, druga lopta, bezvrijedna je.
Sad on naslućuje prvu obavezu
U svijetu posjedovanja. Ljudi će uzimati lopte,
Lopte će se stalno gubiti, mali dječake,
I niko ne otkupljuje loptu. Novac je nešto izvanjsko.
On uči, duboko iza svojih beznadnih očiju,
Epistemologiju gubljenja, kako da se digne
Znajući ono što svaki čovjek mora jednog dana da zna
I većina ih zna mnogih dana, kako se dići
I postepeno svjetlost se vraća u ulicu,
Zviždaljka se čuje, lopta se ne vidi.
Uskoro će dio mene da istražuje duboko i mračno
Dno luke... Ja sam svuda,
Ja patim i krećem se, duša i srce mi se kreću
Sa svim onim što me pokreće, pod vodom
Ili uz zviždanje, ja nisam mali dječak.

John Berryman (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 9. mart 2020.

NEĆE BITI MIRA

Mada se blago, vedro vrijeme
Smiješi na grofoviju tvog štovanja
I njene boje se vraćaju, bura te je promijenila:
Nećeš zaboraviti, nikad,
Tamu što precrtava nadu, uragan
Koji proriče tvoju propast.

Moraš živjeti sa svojim saznanjem,
Daleko ozad, onkraj, van tebe su drugi,
U odsustvima bez mjesečine za koje ti nikad ne ču,
Oni koji su sigurno čuli za tebe,
Bića neznana broja i roda:
A ona te ne vole.

Šta si učinio njima?
Ništa? Ništa nije odgovor:
Povjerovaćeš – kako da ne povjeruješ? –
Da jesi, da jesi učinio nešto;
Otkrićeš da si ih želio nasmijati,
Čeznućeš za njihovim prijateljstvom.

Neće biti mira.
Uzvrati borbom, onda, s onoliko hrabrosti koliko imaš,
I svakom neviteškom smicalicom koju znaš,
Nek ti je u svijesti jasno ovo:
Povod koji su imali, ako su ga imali, ne znači im sada ništa;
Oni mrze mržnje radi.

*Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 6. mart
2020.*

118

Moj drug napada druga mog!
Oh, Bitke slikovit čar!
Postajem Vojnik i ja tad,
On biva – Satiričar!

I kakvo bojno polje! Silan

Top, sad da mi je,
Ljudsku bih, mislim, svu rasu pobila,
Zatim – u slavan bijeg!

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 2. mart 2020.

STVARI NE BI TREBALE BITI TAKO OTPORNE

Život treba da ostavi
duboke brazde:
tragove po kojima
izlazila je da uzme
poštu i vraćala se
ili vukla šlauf
diljem bašče;
gdje je običavala
stajati kraj sudopera –
izlizano mjesto;
pod rukom joj
porcelanska pucad
od dodira postala
bijele pilule;
prekidač koji
tražiti je
znala u mraku
gotovo istrt.
Njene stvari treba
da sačuvaju
njene otiske.
Prolaženje života
treba biti vidljivo,
s brazgotinama.
A kad život stane,
izvjesni prostor –
ma kako mali –
treba da nosi ožiljke
velike i pogubne
parade. Stvari
ne bi trebale
biti tako otporne.

Kay Ryan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 28. februar 2020.

AUTOBIOGRAFIJA U ZRAČNOJ LUCI

Kašnjenje, dobro, putnik s njim računati mora.
Koliko dugo? Nije, kanda, nikome znano.
S prtljagom izvaganim, sa kartom pregledanom,
Ne može biti dugo. I – tamo-amo korak.
Duhan, slatkiši i čaj, otvaraš novine, sediš
Na stolcu čeličnom. Da li treba se i smešiti?
I drugariti možda? Najbolje sam je biti
U tri za sedalom. Drugarstvo truda ne vredi.

Sinoć da odoh brodom – jer sat i šesti teče –
Tamo bih bio sada. Ali je kasno za to.
Cura s kioska zeva. Ćutim se već bajato,
Neradom ošamućen i – vani svetlost večer
Poče da gasi – strahom; toliko sam u ovo
Uspeće uzdao se. Sada je s tim gotovo.

Philip Larkin, (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. februar 2020.

AVE CAESAR

Nikakve gorčine: naši nam preci to učiniše.
Bili su tek nezalice i puni nade, htjeli su slobodu,
ali i bogatstvo.
Njihova djeca naučiće da se nadaju nekom Cezaru.
Ili pak – jer mi nismo orlovi rimski već blago
miješani kolonisti –
Nekom dobroćudnom sicilijanskom tiraninu
Koji će ih štititi od siromaštva i Kartagine dok
Rimljani ne stignu.
Nama je lako upravljati, ljudima što žive u stadu,
Punim osjećanja, umješnim u mehanici, a volimo
i svoje luksuze.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 21. februar 2020.

VRANOVA TEOLOGIJA

Vran je shvatio da ga Bog voli –
Inače, već bi pao mrtav.
Dobro, to je dokazano.
Vran se osloni, zadivljen, na bat svoga srca.

I shvati da Bog govori vranski –
Sāmo življenje je Njegovo otkrovenje

Ali šta je Voljelo kamenje i zborilo kamenski?
Činilo se da i ono postoji.
I šta je govorilo tu čudnu tišinu šta
Nakon što je buka njegovog graktanja prestala?

I šta je voljelo sačmu
Što kapaše s vranova koji postaju mumije?
Šta je govorilo tišinu olova?

Vran je shvatio da postoje dva Boga. –
Jedan od njih mnogo je veći no drugi
Koji voli njegove neprijatelje
I ima sva oružja.

Ted Hughes (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. februar 2020.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA (Putujuće pozorište)

*Sunce je u svojoj orbiti,
no ja se ćutim morbidnim.*

Čin Prvi
Prolog

Dame, gospodo, gejovi! Koji
od ljudske gline ste, drage mojim
očima! Reći da okej ste – stoji!

Bez mnogo kašnjenja, kreće sada
naša predstava. Javljam smjesta da
to nije komad već kraj komada:

već osmo igra se desetljeće,
čas pljeske a čas zvižduke sreće,
no dugo, strah me, trajati neće.

Na odmor ljudi il sprave hrđati
legnu. Ne dođe brzo ništa ti
ko prošlost. Prikaz ćemo vam dati

likova što su s glumom prestali.
Svi činjenica života postali,
kojoj ćeš možda oduzet, ali

ne možeš, srećom, dodati. Toga
posljedica zna biti mnoga
zla po izgled vam ili krv, stoga

što oni uzrok su, vi ste – učinak.
Jer još ste uspravni, oni – ravnina.
Građani, ne zabacujte ni na

tren istoriju: ključ poreza vam
i gripa drži, i tog što s plava
neba dolazi. Naša predstava

sobe spavaće, krah lađa, bijeg
podmornica, laboratorije
zipke, vjenčanja, razvode krije.

Narode! Zastor netom raskriće
ono što Raju neslično biće!
Al Prošlost možda oči vlažiće:

jer cijene niže joj no rasprodaje
naše, gradove jer ništila je,
ne krvne ćelije, jer obzor napeta

jedra ne pune, već slab vjetar.

*Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 14. februar
2020.*

EDVARD LIR

Na talijanskom bijelu žalu, da doručkuje u samoći,
Kad ostavi ga prijatelj, njegov se Strašni Demon uspravi
S njegova ramena: plakao je nad sobom u noći,
Mrzio svoj nos i bio pejisaža slikar prljavi.

Legije okrutnih i ispitivačkih Njih su bile
Tako brojne i velike kao psi: bio je smeten krajnje
Njemcima i lađama; naklonost daleka na milje,
Al vođen suzama sretno dosegnu svoje kajanje.

Kako dobrodošlica bješe čudesna. Cvijeće ga razodjenu
Od šešira i odnese ga da klještima predstavljen bude;
Demonski lažan nos zasmijao je stol; ubrzo lude
Valcere mačka je plesala s njim, nek stisne ruku njenu;
Riječima ga doguraše do klavira šaljive pjesme da poje;

I djeca su po njem vrvjela, ko naseljenici. Ko neka zemlja posto je.

*Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10. februar
2020.*

SAM

Dok ležah sinoć,
Razmišljajući
Kako da duši nađem dom
Gdje voda nije žedna
I vekna hljeba nije kam
U um jedna stvar će mi doć
I držim da u krivu nisam
Da niko,
Baš niko
Ne može ovdje opstati sâm

Sâm, potpuno sâm
Niko, baš niko,
Ne može ovdje opstati sâm.

Ima nekih milionera
Ne mogu da troše pare
Žene im jure okolo kao vampiri

Djeca im pjevaju bluz
Imaju skupe ljekare
Da im liječe srca kam.
Ali niko,
Ne, niko
Ne može ovdje opstati sâm.

Sâm, potpuno sâm
Niko, baš niko,
Ne može ovdje opstati sâm.

No, poslušate li pažljivo,
Reći ću vam šta znam
Olujnih je oblaka masa
Vjetar će da puhne
A čovječija pati rasa
I mogu čuti jauk vam
Jer niko,
Baš niko
Ne može ovdje opstati sâm.

Sâm, potpuno sâm
Niko, baš niko,
Ne može ovdje opstati sâm.

Maya Angelou (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 7. februar 2020.

U RADNOM KABINETU

On uđe, i nijemo, suha lica, a na
Rubu stolca, sjedi žena, ovdje stranac,
Vrsta otrcane gospoštine;
I po nekim malim znacima on sluti:
Skoro bez doručka k njemu se zaputi.
“Došla sam – nadam se da ne griješim –
Tražim osobu što kupit bi htjela
Od eminentnih teologa djela,
Dvadeset tomova koje imam, a to
Od oca mi osta – mada mrsko mi je
Što nekom ih moram nuditi”. Pa se smiješi
Kao da je nužda nešto nepoznato;
“Ali sam, to je istina, željela
Često, jer volim umjetnost, na kraju,

Da svoj stan uredim malo otmjenije
A te stare knjige tako mi smetaju”.
I olako mu se nastavlja da smije,
Ko da je prodaja veseo hir mali,
I da, istinu zboreći, njen nije
Život zaista od octa i žuči,
Već nešto svježije i mlijeku nalik,
I da Nužda nije sramota u kući.

Thomas Hardy (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3. februar 2020.

MARIJINA PJESMA

Nedeljno jagnje cvrči u svojoj masti.
Mast
Žrtvuje svoju neprozirnost...

Prozor, sveto zlato.
Vatra ga čini dragocjenim,
Ista vatra

Što rastopi uložene heretike,
Izgna Židove.
Njini debeli mrtvački pokrovi plutaju

Nad ožiljkom Poljske, spaljenom
Njemačkom.
Oni ne umiru.

Sive ptice opsjedaju mi srce,
Iz usta pepeo, pepeo oka.
Smještaju se. Na visokoj

Klisuri
Što istrese jednog čovjeka u prostor
Peći se užariše poput nebesa, usijane.

To je srce,
Ovaj holokaust u koji ulazim,
O zlatno dijete koje će svijet ubiti i pojesti.

Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 31. januar 2020.

PROŠLOST JE SADAŠNJOST

Ako je vanjska akcija jalova
a rima je zastarajela,
okrenuću se opet k tebi,
Habakuče, kao ono kad je učitelj
na vjeronauci govorio o nerimovanom stihu.
Rekao je i mislim da ponavljam njegove tačne riječi –
"Hebrejska poezija je proza
sa nekom vrstom povišene svijesti." Zanos pruža
priliku a svrsishodnost određuje formu.

Marianne Moor (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. januar 2020.

1. SEPTEMBAR 1939.

U jednu krčmu, na Pedeset
Drugoj Ulici, dođoh da sjednem,
Sav nesiguran, strah ne krijem;
Izdišu čile nade jedne
Podle, nečasne decenije:
Gnjev i strah kola u valima
Po svijetlim i smračenima
Predjelima zemlje, i naše
Privatne živote opsjeda;
Neopisiv zadah smrti je
Za tu rujansku noć uvreda.

Precizna znanost može nagom
Svu tu uvredu da učini
Od Luthera pa naovamo
Što jednu kulturu u ludilo
Otjera, pronaći šta se zbililo
U Linzu, kakav golem
imago
Načinio je od psihopate
Boga: ja i publika znamo
Ono što i školarci uče,
Oni kojima zlo se čini
Činjenjem zloga i uzvrate.

Tukididu znano bilo je,
Izgnanom, sve što govorom jednim

O demokratiji reći se dade,
I diktatori šta sve rade,
Sve staračke gluposti koje
Zbore grobu ravnodušnome;
Analizirao u djelu svome
Sve: prosvijećenost protjeralo,
Patnja na koju svikavamo,
Upravljanje loše i žalost –
Kroz sve to opet proć moramo.

U ovaj vazduh neutralan
Gdje svu visinu neboderi
Slijepi koriste da Čovjeka
Kolektivnog snagu razglase,
Svaki jezik isprike svoje
Takmičarske, ispraznog jeka,
Sipa, no ko je dugo kadar
Euforičnu snu da preda se;
Oni zure iz ogledala,
Imperijalizma lice to je
I međunarodna
nepravda.

Lica pored šanka svog dana
Prosječnoga drže se: nikad
Ugasiti se svjetlo ne smije,
Svirati mora svagda muzika,
Urotu kuju sve konvencije
Da bi utvrda ta zadobila
Namještaj doma, da naša zjena
Ne vidi gdje smo, izgubljeni
U šumi ukletoj, uplašena
Djeca u noći što sretna niti
Dobra nikada nisu bila.

Borbeno prazno naklapanje
Što ga Važne Ličnosti revu
Od naše želje je sirovo manje:
Ono što je Njižinski ljudi
Napisao o Djagiljevu
I za normalno srce važi:
Zabluda, što se leže u kosti
Svakom čovjeku i svakoj ženi,
Ono što imat ne može žudi,
Univerzalnu ljubav ne traži,

Nego da bude sam voljenim.

U etičan život, iz tmica
Konzervativnih, službena lica
Tupa pristižu ponavljajući
Jutarnji zavjet: "Hoću da budem
Svojoj supruzi vjeran, a da
Usredsredim se sav na posao".
Bespomoćni se vladari bude
Prinudnu igru da nastave:
Osloboditi ko će ih sada,
Ko bi doprijet do gluhih znao,
Ko će zboriti za mutave?

Ja sve što imam, glas je ovaj
Da uvijenu laž otkrijem,
Romantičnu laž iz mozgova
Putenih ljudi-sa-ulice,
Laž Vlasti čije građevine
Pipaju nebo: na zemlji nije
Takvoga nečeg kao Država,
I ne postoji sam niko i, ne,
Glad nikom izbor ne dozvoljava
Ni građaninu ni policiji:
Moramo se voljet il mrijet.

Bez odbrane, sred nepronične
Noći, naš svijet leži omamljen,
No, svud rasute ironične
Tačke su svjetla koje sine
Sa svakog mjesta gdje Pravedni
Svoje poruke razmjenjuju:
Od Erosa i od prašine
Sačinjen kao oni, i ja
Mogu li, mada opsjednut jednim:
Odricanjem i očajanjem –
Potvrđnim plamom da zasijam.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. januar 2020.

SESTINA

Septembarska kiša pada ponad kuće.
U slabom svjetlu stara baka
sjedi u kuhinji uz dijete
kraj male Željezne Marvel Peći,
čita šale iz almanaha
smijući se i pričom krijući suze.

Misli da njene ekvinocijske suze
i kiša koja bije o krov kuće
predskazane su u almanahu,
ali to samo stara baka zna.
Gvozdeni kotlić pjeva na peći,
Ona kaže dok reže hljeba za dijete

Vrijeme je sad za čaj, ali dijete
gleda čajnika male teške suze
što plešu ko lude na vreloj crnoj peći,
kako mora da pleše i kiša ponad kuće.
Spremivši sobu, stara baka
okači vrpcu mudrog almanaha

o klin. Ptici nalik, almanah
poluotvoren lebdi nad dijetetom,
lebdi nad starom bakom
i njenom šoljom čaja punoj tamnosmeđih suza.
Ona zadržti i kaže kako misli da je stud u kući
porasla i dodaje još drva u peć.

Tako je trebalo da se desi, kaže Željezna Peć.
Ja znam šta znam, kaže almanah.
Bojicama dijete crta grubi obris kuće
i vijugavu stazu. Zatim dijete
tu dodaje čovjeka s dugmadima ko suze
i ponosno traži da ga vidi baka.

Ali potajno, dok baka
posluje oko peći
mali mjeseci padaju kao suze
iz stranica almanaha
u cvjetnu lijehu koju je dijete
brižljivo smjestilo ispred kuće.

Vrijeme da se posiju suze, kaže almanah.

Stara baka pjeva divnoj peći
A dijete pravi crtež druge tajanstvene kuće.

*Elizabeth Bishop (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. januar
2020.*

URLIK

III

Karl Solomon! S tobom sam u Rocklandu
gdje si luđi od mene
S tobom sam u Rocklandu
gdje se moraš osjećati vrlo čudno
S tobom sam u Rocklandu
gdje oponašaš sjenku moje majke
S tobom sam u Rocklandu
gdje si ubio svojih dvanaest sekretarica
S tobom sam u Rocklandu
gdje se smiješ ovom nevidljivom humoru
S tobom sam u Rocklandu
gdje smo veliki pisci na istom užasnom pisaćem stroju
S tobom sam u Rocklandu
gdje je tvoje stanje postalo ozbiljno i objavljeno je na radiju
S tobom sam u Rocklandu
gdje sposobnosti lobanje više ne primaju crve čulā
S tobom sam u Rocklandu
gdje piješ čaj grudi usjedjelica iz Utice
S tobom sam u Rocklandu
gdje praviš igre riječima s tijelima tvojih njegovateljica harpija Bronxa
S tobom sam u Rocklandu
gdje vrištiš u ludačkoj košulji da gubiš zbiljski pingpong meč ambisa
S tobom sam u Rocklandu
gdje udaraš po katatoničnom klaviru da duša je nevina
i besmrtna i da ne smije nikada umrijeti bezbožna u
naoružanoj ludnici
S tobom sam u Rocklandu
gdje i pedeset još elektro-šokova neće nikad vratiti tvoju
dušu svom tijelu s njenog hodočašća ka krstu u praznini
S tobom sam u Rocklandu
gdje optužuješ ljekare za ludilo i kuješ zavjeru jevrejske
socijalističke revolucije protiv fašističke nacionalne Golgote
S tobom sam u Rocklandu

gdje ćeš raskoliti nebesa Long Islanda i uskrsnuti tvog
ljudskog živog Isusa iz nadljudske grobnice
S tobom sam u Rocklandu
gdje dvadeset pet hiljada ludih drugova skupa pjeva
posljednje strofe Internacionale
S tobom sam u Rocklandu
gdje grlimo i ljubimo SAD pod čaršavima, SAD što svunoć
kašlju i ne daju nam da spavamo
S tobom sam u Rocklandu
gdje nas iz kome bude elektrificirani avioni naših vlastitih
duša koji grme iznad krova jer su došli baciti anđelske bombe
bolnica se osvjetljava imaginarni zidovi se ruše O mršavo
mnoštvo trči vani O zvijezdama posuti potresu milosti vječni
rat je ovdje O pobjedo zaboravi donje rublje mi smo slobodni
S tobom sam u Rocklandu
u mojim snovima ti hodaš cijedeći se od putovanja morem na
cesti preko Amerike u suzama do vrata moje kolibe u zapadnoj noći

Allen Ginsberg (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. januar 2020.

PJESMA U TRI DIJELA

1

Oh, u rano jutro mislim da ću biti vječit!
Omotan sam svojim radosnim mesom
Kao trava svojim oblacima zelenila.

2

Kad ustadoh iz kreveta gdje sam sanjao
Duga jahanja kraj dvoraca i vrelog ugljevlja
Sunce srećno leži na mojim koljenima;
Trpio sam i preživio noć
Kupao se u tamnoj vodi kao vlat trave.

3

Jako lišće starog šimširova drveta
Obrušava se na vjetru i zove nas da iščeznemo
U divljine svemira
Gdje ćemo sjedjeti u podnožju biljke
I živjeti vječito kao prašina.

Robert Bly (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. januar 2020.

NEMA STVARI

Ova ljubav za svakodnevne stvari,
dijelom prirodna još od širokih očiju djetinjstva,
dijelom proračun književnika,

ovo motrenje jutarnjeg cvijeta
a kasnije i muhe što se šeta
rubom vinske čaše –

da li mi tek izbjegavamo našu istinsku sudbinu
kada to činimo, skrećući pogled
od Philipa Larkina koji nas čeka u kaputu pogrebnika?

Bezlisne grane spram neba
neće spasiti nikog od praznine pred nama,
niti će to učiniti zdjelica za šećer ili kašičica za šećer na stolu.

Zašto se onda gnjaviti sa šarenim svjetionikom?
Zašto traćiti vrijeme na vrapca,
ili na divlje cvijeće kraj puta

kad svi treba da budemo sami u svojim sobama
bacajući se o zid života
i o suprotni zid smrti.

s vratima zaključanim iza nas
dok se bacamo kamenjem na pitanje smisla
i zagonetke našeg porijekla?

Čemu služi krijesnica,
kapljica što juri niz zelen list,
pa i sapun što klizi po kadi

kada je nama zapravo suđeno
da stalno udaramo o tajnu
što žešće možemo i dovraga s komšijama?

da stalno udaramo o vlastito ništavilo,
neki čelima,
drugi maljem razbora, dignutom čeljusti poezije.

Billy Collins (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10. januar 2020.

MOJA ZADNJA VOJVOTKINJA

Zadnja vojvotkinja to mi je, slikana
Na zidu. Čini se ko živa. To danas
Djelo zovem čudom koje trud je velik
Ruku fra Pandolfa, sad je tu. Biste li
Da je osmotrite sjeli? Hotimice
Rekoh "Fra Pandolfo", jer nikad to lice
Ne pogleda stranac, kao vi, ni jedan,
Tu dubinu i strast iskrenog pogleda,
Da se ne okrene k meni (tek se rukom
Mojom skida zastor što vam ga povukoh)
Namjeran pitati, da smjede, odakle
Ovdje ovaj pogled; niste prvi, dakle,
To pitali mene. U tom se ne skriva
Tek prisustvo muža što radost priziva
Na obraz i možda fra Pandolf slučajem
Reče članak plaštom odveć skriven da je,
I: "Boja se nikad ne smije nadati
Da će život slaboj polrumeni dati
Što joj mre duž vrata": ah, učtivost sva ta,
Mislila je, ali i razlog dostatan
Da prizove radost. Srce – kako reći –
Znalo je prebrzo u radost joj preći,
Prelako se dojmi: sve joj se dopadne
Na šta njezin pogled, što luta svud, padne.
Ser, sve to bi jedno! Moj poklon sa grudi,
Zapad gdje dan gasne, usrdni dar ludin:
Grana sa trešnjama, bijel mulac kojeg
Oko terase je jahala – sve to je
Odobranje joj mamilo jednako,
Ili rumenilo bar. Ljudima ako
Zahvaljuje – dobro! No na neki način
– Ne znam kakav – kao da dar moj jednači:
Ime staro devet stoljeća i čije
Bilo. I ko da se spusti i kori je
Zbog tih trica? Čak da govora si krasnog
(Ja nisam) – i takvom svoju volju jasno
Kažeš: "Tvoje ovo il ono me samo
Gnuša; ovdje manjkaš, pređe mjeru tamo,
Podučavati se da je pustit znala,
Da se tvojoj volji zbilja opirala
Nije, pravdala se – bilo bi i tada
Poniženja, a ja neću da ikada
Ponižen sam. I za prolaska se moga

Smiješila, no tad zar ma ikoga
Bez smiješka? To je raslo; nakon mojih
Naredbi, smiješci prestaše. Tu stoji
Ko živa. Biste li ustali? Da s ovim
Dolje družimo se. Znana, da ponovim,
Štedrost Grofa, vašeg gospara, vrijedan
Zalog je da neće pravedan nijedan
Zahtjev za mirazom odbit mi, iako
Njegova lijepa kćer lično je, kako
Naglasih, moj cilj. Ne, siđimo zajedno.
Obratite pažnju: Neptun kroti jednog
Morskog konja – kao raritet ga cijene,
Claus iz Innsbrucka izli ga za mene!

Robert Browning (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 7. januar 2020.

PJESMA IZ SNA BR. 149: OVAJ SVIJET POSTEPENO

Ovaj svijet postupno postaje mjesto
gdje više ne marim da budem. Može li Delmore umrijeti?
Ne vjerujem
da je u svim tim godinama prošao i jedan dan
a da na njega nisam s ljubavlju pomislio. Avaj.
U blistavosti onog što obećavaše,

neokaljanog, vidjeh ga kroz izmaglicu stvarnog
blistave pronicavosti, zajapurenog od ogovaranja,
za svih naših harvardskih godina
kad smo obojica tek postajali poznati
izvukoh ga iz policijske stanice jednoć, u Vašingtonu,
ovaj je svijet suviše nečist
a bol nepodesna za suze.

Mislim da ste čuli tu užasnu vijest,
da je Delmore Schwartz umro, bijedno i sam,
u Njujorku: pjevao mi je pesmu "Ja sam bruklinski pjesnik
Delmore Schwartz,
nepravdu & dječaka pjevam, krivnje dva roditelja",
kad bješe mlad i snažnog dara.

John Berryman (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3. januar 2020.